

MESEVIRÁG ÓVODA ÉS BÖLCSŐDE

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Érvényes: 2025. szeptember 1-jétől.

Tartalom

1. A Pedagógiai Program elkészítésének jogszabályi háttere.....	4
2. Az óvoda adatai.....	5
3. Bevezetés.....	6
3.1. Az intézmény jövőképe - Intézményi minőségpolitika.....	7
3.2. Küldetésnyilatkozat.....	7
4. Gyermekképünk.....	7
5. Óvodaképünk, sajátos arculatunk.....	9
6. Pedagóguskép.....	11
6.1. Nevelési alapelveink.....	12
7. Óvodai nevelésünk rendszere.....	14
7.1. Óvodánk nevelési céljai.....	14
7.2. Óvodai nevelésünk feladatai.....	15
7.2.1. Az egészséges életmód alakítása.....	15
7.2.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés.....	17
7.2.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.....	20
8. Az óvodai élet tevékenységkeretei és formái.....	25
8.2. A játék.....	25
8.2. Munka jellegű tevékenységek.....	28
8.3. Tevékenységekben megvalósuló tanulás.....	31
9. Az óvodai nevelés tevékenységrendszere.....	33
9.1. A külső világ tevékeny megismerése.....	33
9.2. Verselés, mesélés.....	37
9.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc.....	39
9.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka.....	41
9.5. Mindennapos mozgás.....	43
10. A digitális kompetencia megjelenése az óvodai nevelésben.....	46
11. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére.....	47
12. Iskola – előkészítő pedagógiai tevékenységeink.....	49
13. A program megvalósításának személyi és tárgyi feltételei.....	51
13.1. Személyi feltételek.....	51
13.2. Tárgyi feltételek.....	54
14. Az óvodai élet megszervezése.....	54
14.1. Csoportok megszervezése.....	54
14.2. Időkeretek.....	55
14.2.1. Napirend.....	55

14.2.2. Hetirend	56
14.3. Az intézmény jeles napjai, hagyományai	59
14.4. A kiemelt figyelmet igénylő gyerekek fejlődésének segítése	61
14.4.1. Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése	61
14.4.2. Beilleszkedési, tanulási, magatartási zavarral küzdő gyermekek nevelése	62
14.4.3. Kiemelten tehetséges gyerekek.....	63
14.4.4. Szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek	63
15. Az óvoda kapcsolatrendszere.....	64
15.1. Az óvoda és a család kapcsolata	64
15. 2. Az óvoda és bölcsőde kapcsolata.....	65
15.3. Az óvoda és az iskola kapcsolata.....	65
15.4. Óvodánk egyéb kapcsolatai	66
15.4.1. Kapcsolat a fenntartóval	66
15.4.2. Kapcsolat a helyi Művelődési Házzal	66
15.4.3. Az óvoda és a Pedagógiai Szakszolgálat kapcsolata.....	66
15.4.4. Az óvoda és a Gyermekjóléti Szolgálat kapcsolata	67
15.4.5. Az egészségügyi intézményekkel folyamatos kapcsolattartás, szűrések, vizsgálatok	67
15.4.5. Egyház	67
16. Gyermekvédelem az óvodában	67
17. Pedagógiai munkánkat meghatározó dokumentumok.....	69
18. Mérés, értékelés, ellenőrzés rendszere	71
18.1. A pedagógiai munka ellenőrzése	71
18.2. A gyermek fejlődésének nyomon követése, a gyermekek mérésének rendje	72
19. Érvényességi rendelkezések	73
20. Legitimációs záradék.....	74

1. A Pedagógiai Program elkészítésének jogszabályi háttere

- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről (NKT)
- Magyarország Alaptörvénye
- 2003. évi CXXV. Törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- 401/2023. (VIII.30.) Korm.rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról
- 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- 48/2012. (XII. 12.) EMMI rendelet a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről
- 277/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben résztvevők juttatásairól és kedvezményeiről
- 363/2012. XII.17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve
- 48/2012.(XII.12.) EMMI-rendelet a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- 1998. évi törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról

- 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról
- 77/2025. (IV.15) Korm.rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012 (XII.17) Korm. rendelet, valamint egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról
- Az óvoda hatályos Alapító Okirata

2. Az óvoda adatai

Az óvoda hivatalos elnevezése:

MESEVIRÁG ÓVODA ÉS BÖLCSŐDE

Az óvoda címe, telefonszámai:

Székhelye: 8296 Monostorapáti, Óvoda utca 5.

Telefonszám: 06-87- 435-249

Mobil: 06-30-153-7009

e-mail cím: monostorapati.ovoda@gmail.com

Az óvoda fenntartója, címe, telefonszáma:

Monostorapáti és Hegyesd községek Óvodai Intézményfenntartó Társulása

8296 Monostorapáti, Petőfi u. 123.

Telefonszám: 06/87-435-055

Az óvodai csoportok száma: 2

Bölcsődei csoport: 1

Az intézmény főigazgatója: Törökné Giczi Anikó

3. Bevezetés

**„Mindössze két maradandó örökség van,
melyeket gyermekeinkre hagyhatunk.**

A gyökerek és a szárnyak.”

(Cecilia Lansbury)

A Mesevirág Óvoda és Bölcsőde nevelőtestülete a Pedagógia Programban megfogalmazott célok és feladatok megvalósulásának felülvizsgálatát, módosítását kezdeményezte, melyet a különböző jogszabályi változások és a bölcsőde megnyitása is indokol. Az Óvodai nevelés országos alapprogramjának rendelkezései szakmai és jogi garanciát jelentenek arra, hogy az óvodák pedagógiai programjai egységes alapelvekre és keretekre épüljenek, ezáltal valamennyi óvodai nevelésben részesülő gyermek ugyanazon alapelvek, feltételek, szakmai követelmények betartásával sajátítsa el azokat a képességeket, ismereteket, amelyek folyamatos és tudatos óvodapedagógiai irányítással teszik őt éretté az iskolai évek megkezdéséhez. Az Alapprogram elsősorban az óvodai nevelőmunkában annak a tevékenység központú szemléletnek a megerősítése, amely támogatja a gyermek egészséges fejlődését, hátrányainak csökkentését, tehetségének kibontakoztatását és egyéni adottságait is figyelembe véve azoknak a képességeknek a folyamatos kialakítását, amelyek segítik őt az iskolai életre való felkészülésben.

A pedagógiai programunk a fent említett elvek alapján az intézmény nevelőtestületének aktív együtt munkálkodása eredményeként született meg. Intézményünk pedagógiai kultúráját az egyéni bánásmódra való törekvés, a gyermekek elfogadása, a bizalom, a szeretet, az empátia, az életkornak megfelelő követelmények támasztása, a gyermekek fejlődését biztosító sokoldalú tapasztalatnyújtás jellemzi. Nevelőtestületünk vallja, hogy az óvoda nevelő munkája a családdal együtt vállalt közös felelősség, tiszteletben tartva a gyermekek, a szülők és a munkatársak emberi méltóságát és jogait, melynek a gyermek teljes emberré formálását kell szolgálnia. Jelen pedagógiai programunk széleskörűen fűzi össze közösségünk tudását, tapasztalatát és jövőt formáló akaratát. Építettünk az elért eredményeinkre, hagyományainkra, értékeinkre, számba vettük lehetőségeinket, hogy megfeleljünk a kor változó követelményeinek, megújítsuk tartalmi munkánkat.

Célunk az volt, hogy az intézmény helyi sajátosságait, szokásait, egyéni arculatát még jobban kidomborítsuk, megőrizzük és tiszteletben tartsuk óvodapedagógusaink módszertani szabadságát.

3.1. Az intézmény jövőképe - Intézményi minőségpolitika

Célunk olyan hatékony és eredményes intézmény megteremtése, amely intézménybe jó gyermeknek lenni, amely intézményre a szülő szívesen bízza legföltettebb kincsét, a gyermekét, ahol a gyermek békés módon növekedik, nevelődik, kiteljesedik.

3.2. Küldetésnyilatkozat

Az óvodai nevelés a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére irányul, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen a színvonalas nevelésben.

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben óvodánk kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be.

Óvodánkban a gyermeket, mint fejlődő személyiséget, szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg. Az óvoda légköre, családias, biztonságos.

A folyamatos napirend, a játék és a mese kiemelt szerepének köszönhetően a gyermekeknek igazi, derűs gyermekkoruk van. A gyermekek kíváncsiságára építve gazdag, változatos tevékenységekkel biztosítjuk az egyénre szabott fejlesztést, tehetség kibontakoztatását. Kiemelt feladatunknak tekintjük környezetünk megismerésére, védelmére való nevelést, népi kultúránk, hagyományaink megismertetését.

Tiszteljük a gyermeki személyiséget, figyelembe vesszük a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását. Valljuk, hogy minden gyermek más, minden gyermeket a maga szintje és képességei szerint szükséges nevelni, fejleszteni. A differenciálás érvényesül a célokban, feladatokban, a munkaformákban, módszerekben, az eszközökben, segítségnyújtásban, az elsajátítás idejében, tempójában.

Az óvodapedagógus és az óvodai nevelőmunkát segítő alkalmazottak, a bölcsődei egységünk szakemberei összehangoltan, következetesen és példát mutatva segítik a gyermekek személyiségfejlődését.

4. Gyermekképünk

„Foglalkozzunk meleg, sugárzó szeretettel a gyermekekkel és akkor ők csodára képesek.”

/ Erich Fromm/

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja a hazai óvodai neveléstörténet hagyományaira, értékeire, nemzeti sajátosságaira, a pedagógiai és pszichológiai kutatások eredményeire, a nevelésügy nemzetközileg elismert gyakorlatára építve, Magyarország Alaptörvényének

értékeit és Magyarország által aláírt nemzetközi szerződésekben vállalt kötelezettségeket figyelembe véve – meghatározza a magyarországi óvodákban folyó pedagógiai munka alapelveit.

Pedagógiai Programunk „Az óvodai nevelés országos alapprogramjára” épül, szem előtt tartva a 2011 évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről irányelveit, figyelembe véve a helyi sajátosságokat, igényeket.

Programunk középpontjában a gyermek áll, aki legnagyobb biztonságban édesanyja puha ölelő karjai közt érzi jól magát. Ezért derűs, biztonságot nyújtó légkört teremtünk. A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságai, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervezett környezeti hatások együttesen határozzák meg.

Életkoronként és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszünk. Biztosítjuk minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, a meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem adunk helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Ebben az életkorban (3-7 év) a gyermek alapvető és fő tevékenysége a játék. Játékon keresztül ismerkednek a világgal, a valóságtárgyaival, azok tulajdonságaival, az emberi kapcsolatokkal és magatartással, a valóság jelenségeivel, eseményeivel. Óvodai életük megszervezésében arra törekszünk, hogy sokféle, változatos, érdekes, a gyermeki kíváncsiságot, érdeklődést felkeltő fejlesztő tevékenységet tudjunk nyújtani.

A sokféle élmény és tevékenység nyújtásával igyekszünk harmonikusan és sokoldalúan fejleszteni személyiségüket.

Környezettudatos magatartásra nevelünk. Kialakítjuk a környezetvédelmi nevelés szokásait. Szelektív hulladékgyűjtést, komposztálást valósítunk meg. A fenntarthatóságra nevelünk, egy ökológiailag, szociálisan, gazdaságilag fenntartható társadalom létrejöttéhez szükséges képességeket és magatartásformákat alapozunk meg.

Óvodapedagógusaink munkáját közös cél vezérli: A nagyszülők, szülők nyomdokaiba lépő gyermekek szebb, boldogabb, biztonságosabb jövőjét szeretnénk megalapozni.

A gyermek személyiségének tiszteletben tartása mellett olyan gyermek nevelésére törekszünk

- aki az elvárásoknak a változó szükségleteknek megfelel, az élet minden területén alkalmazkodni képes
- aki védi környezetét, kialakul környezettudatos magatartása
- aki fejlett esztétikai érzékeléssel rendelkezik
- aki saját maga és mások megbecsülésére képes
- aki mélyen kötődik közvetlen környezetéhez, lakóhelyéhez, hazájához
- aki a helyzetnek megfelelő kommunikációra és együttműködésre képes
- aki tud szívből nevetni, örülni, vele született kíváncsisága révén újabb és újabb dolgokat tud felfedezni, rácsodálkozni
- aki segíti társait, toleráns, elfogadja a másságot.

Szeretnénk olyan gyermekeket útnak engedni óvodánkból, akik nyitottak a világra, törekszenek az igazra, az őszinteségre, meglátják a dolgok szép és nemes vonásait. Mindezeket érvényesítve tesszük és segítjük a gyermek személyiségének fejlődését és egyéni képességeinek kibontakoztatását.

Biztosítjuk a képességfejlesztő tevékenységekben minden gyermek számára az egyenlő hozzáférés lehetőségét. Pedagógiai munkánkban arra törekszünk, hogy a tevékeny, élményekben gazdag, vidám óvodáskor után az iskolai életbe zökkenőmentesen vezessük át gyermekeinket.

Bízva abban, hogy új környezetükben is jól eligazodnak, nyitottak az új ismeretek befogadására, együttműködők és kapcsolatteremtők maradnak.

5. Óvodaképünk, sajátos arculatunk

Intézményünk Veszprém vármegyében, a Balaton -felvidék egyik legszebb részén, Monostorapáti településen található. A Balaton-felvidéki Nemzeti Parkhoz tartozó község rendkívül szép környezetben, sűrű erdők ölelésében őrzi ember és természet harmóniáját.

Az Egervíz patak köt össze bennünket a szomszédos községekkel, Hegyessel, Kapolccsal, Vigántpetenddel.

Az óvoda épülete a falu központjában helyezkedik el. Az épület 1979-ben épült, amely 2 vegyes csoporttal, egy bölcsődei csoporttal és egy főzőkonyhával rendelkezik. Intézményünkbe a helyi

lakosok gyermekein kívül a szomszéd településekről (Hegyesd, Kapoles, Vigántpetend) is fogadunk gyermekeket.

Rendelkezünk a vidéki óvodák egyik legnagyobb előnyével, a családi légkörrel. Különös gondot fordítunk a község hagyományainak ápolására, amely elősegíti nevelőmunkánkat abban, hogy gyermekeink szülőföldjüket szerető, tisztelő és megbecsülő emberré váljanak. Intézményünk helyi sajátossága, hogy olyan természeti környezetben helyezkedik el, ahol az adottságok lehetővé teszik a környező élővilág megismerését. (Egervíz patak, Boncosos tető) Lehetőséget nyújt, hogy a gyerekek aktív résztvevői legyenek az esztétikai-, természeti-, és társadalmi környezet megismerésének.

Kiemelt szerepet kap a természet védelmére nevelés, az állatok-, növények gondozása az életkori sajátosságok figyelembevételével. Kíváncsiságukat, érdeklődésüket igyekszünk úgy kielégíteni, hogy a felfedezés örömeivel jussanak el a környezet ismeretének és szeretetének vállalásáig. Intézményünk pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete nagymértékben segíti a környezettudatos magatartás kialakulását.

A helyi hagyományok, értékek szeretetére nevelünk. A néphagyományok ápolása az óvodában rendkívül fontos része a gyermekek identitásának, közösségi érzésének és kulturális tudatának formálásában. Az óvodáskor az az időszak, amikor a gyerekek nyitottak a világ megismerésére, utánpótlásra, játékokra és élményszerű tanulásra — ezért a hagyományápolás is leginkább játékos, élményalapú tevékenységek formájában történik.

Célunk:

- A magyar népi kultúra, helyi hagyományok megismertetése és megszerettetése.
- A nemzeti identitás, anyanyelvi és kulturális kötődés erősítése.
- Közösségi értékek, együttműködés, segítőkészség fejlesztése.
- Természetes életritmus, ünnepkörök és évszakok megélésének segítése.
- Esztétikai érzék és kezűgyesség fejlesztése.

Körjátékokkal, páros játékokkal, népi gyermekdalokkal, mondókákkal, kiszámolókkal ismertetjük meg a gyermekeket. Családi délutánjainkon (Márton nap, gyermeknap) a szülők bevonásával táncbázis tartunk.

Mindennapi életünk során nagy hangsúlyt fektetünk a mozgásszegény életmód ellensúlyozására. Fűves, virágokkal gazdagított játszóudvarunkon, nagy tornatermünkben a gyermekek mozgásigénye kielégíthető. Kihasználjuk a környezetünk adta lehetőségeket is, így sokat kirándulunk erdő, mezőn, hegyen, domboldalakon. Túrákat szervezünk a hegyesdi halastóhoz, felsétálunk az erdőn keresztül a szőlőhegyre.

A beszédhibás gyerekek növekvő száma miatt mind kiemeltebb helyen kezeljük az anyanyelvi nevelést. Ennek hatására fejlesztjük a kommunikációs készséget, mesélés, verselés, bábozás segítségével.

A szociálisan hátrányos környezetből érkező gyerekek aránya ugyan nem túl magas, de indokolja a mentális gondozás hangsúlyozását fokozott empátiával, egyéni bánásmóddal.

Az óvodáskor alapvető tevékenységi formájának a szabad játékot tekintjük, fejlesztő tevékenységeket szervezünk. Emiatt, mint elsődleges tapasztalati forrásnak kiemelkedő a jelentősége, a személyiségfejlesztésben betöltött szerepe.

Fontos feladatunk, hogy a gyermekek számára mintát nyújtsunk, modellként jelenjünk meg és ezáltal olyan légkört teremtsünk, ahol önállóan tevékenykedhet, játszhat, mozoghat. Ennek eredményeként érjük el, hogy a gyerekek 6-7 éves korukra alkalmassá váljanak az iskolai tanulásra.

6. Pedagóguskép

Az óvodapedagógus személyisége meghatározó a gyermek számára és egyben modellként is szolgál. Mintaként vannak jelen az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak is és a gyermekeket nevelő felnőttek összehangolt, egymást segítő, támogató munkája járul hozzá az óvodai nevelés eredményességéhez.

Óvodapedagógusainkat jellemezze:

- tiszteletben tartja a gyermek személyiségét, egyéni és életkori sajátosságait;
- azonosul az intézményi célokkal, a feladatokat megvalósítja;
- magas szintű hivatástudat;
- hitelesség, tapintat, tolerancia, együttműködés, empátia, segítőkészség;
- anyanyelvi és kommunikációs magatartása modell értékű;
- etikus magatartást „tanúsít”, titkokat megőriz;
- kölcsönös tiszteleten alapuló kollegális kapcsolat ápolása, fenntartása;
- tiszteletben tartja, tolerálja, elfogadja kollégái és a családok különbözőségeit;
- folyamatos önképzés, továbbképzés és a megújulni tudás vágya;
- az intézményi értékeket megbecsüli és mások számára hitelesen közvetíti.

Dajkáinkat jellemezze:

- tiszteletben tartja a gyermek személyiségét, egyéni és életkori sajátosságait;
- képes azonosulni nevelési elveinkkel, céljainkkal, módszereinkkel;
- munkájával partnere és támogatója az óvodapedagógusnak, törekszik az összhangra;

- együttérző, toleráns, befogadó, együttműködő, segítőkész, tapintatos;
- törekszik a modell értékű kommunikációra;
- etikus magatartást „tanúsít”, titkokat megőriz;
- tisztességes kollegális kapcsolat ápolása, fenntartása;
- tiszteletben tartja, elfogadja, megérti a kollégák és a családok különbözőségeit;
- feladatait lelkiismeretesen, körültekintően végzi el, tiszta, higiénés, biztonságos környezetet teremt, biztosít
- • tájékozott legyen az óvoda és az adott óvodapedagógusok nevelési módszereit illetően;
- • az óvodapedagógus irányítása mellett a napirend és a hetirend alapján tevékenyen részt vesz a csoport életében és az óvodai programokon, rendezvényeken;
- • magatartása példamutató és ezzel ő is hozzájárul az óvodai nevelés eredményességéhez
- • rendelkeznek a dajkai munkakör betöltéséhez szükséges kompetenciákkal.

6.1. Nevelési alapelveink

- a gyermekek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, óvodai nevelésünk a családi élet kiegészítésére törekszik;
- nevelésünk a személyiség teljes kibontakoztatására, emberi jogok tiszteletben tartására és erősítésére irányul;
- az alkalmazott pedagógiai eszközöket, módszereket a gyermek személyiségéhez és érési üteméhez igazítjuk, ezzel segítve a gyermekek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását;
- a gyermeket elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi;
- óvodánk gyermekközpontú nevelési attitűddel, a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférés lehetőségét;
- az óvodai nevelés sajátos eszközeivel törekszünk az esélyegyenlőség biztosítására, szem előtt tartva a hátrányt csökkentő pedagógiai attitűdöt, valamint a nemek társadalmi egyenlőségének támogatását segítő elveket;
- a hátrányos megkülönböztetés tilalmát tiszteletben tartjuk;
- az óvodánkban kialakult pedagógiai értékeink megőrzésére törekszünk;
- valljuk, hogy valódi tudás az, amit a gyermek maga fedez fel, és önkéntes cselekvésen keresztül tapasztal meg;

- előtérbe helyezzük a komplexitást, törekedve arra, hogy a gyermekeink megszerezzék az iskolába lépéshez szükséges érettséget;
- az anyanyelvi nevelés áthatja az óvodai nevelés egészét;
- megteremtjük a kisiskolás korba való átlépés belső pszichés feltételeihez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését;
- a kiemelt figyelmet igénylő gyermek is teljes értékű ember. Joga, hogy megfelelő, elfogadó, ugyanakkor fejlesztő hatású környezetben éljen, fejlődjön. A gyerekek őszintén elfogadják, tolerálják kiemelt figyelmet igénylő társaikat, a gyengébbhez való közeledés és segítőkészség természetes számukra. Olyan pedagógiai környezetet kell kialakítani, ahol a másság felé fordulás mindenkinek természetessé válik;
 - *A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében:*
 - az integráció szintjének és helyének megválasztásánál figyelembe vesszük a sajátos nevelési igény típusát, a neveléshez szükséges személyi és a tárgyi feltételeket;
 - külső, képzett szakember (logopédus, gyógypedagógus) igénybevételevel biztosítjuk számukra a megfelelő ellátást az előírt óraszámoknak megfelelően
 - a toleranciára, a másság elfogadására épülő sokoldalú személyiségfejlesztésben látjuk a gyermekközpontság megvalósulását;
 - óvodai nevelésünkkel így biztosíthatjuk, hogy a gyerekek őszintén elfogadják, tolerálják sajátos nevelési igényű társaikat, a segítőkészség, közeledés természetessé váljon számukra,
 - a gyermekek foglalkoztatása egyéni, vagy mikrocsoporthoz tartozó formában történik, csoporton kívül a fejlesztő szobában, vagy a tornateremben
- A beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel küzdő gyermekek részére csoportjukban (szakértői vélemény alapján) differenciált fejlesztést adunk.
- A hátrányos és halmozottan hátrányos gyermekek hátrányainak kompenzálására és az esélyegyenlőség előmozdítására kiemelt figyelmet fordítunk.
- A gyermekek fejlődését folyamatosan nyomon követjük, megállapításainkat írásban rögzítjük. A kapott megfigyeléseink alapjául szolgálnak a nevelőmunka tervezésének (ld. csoportnapló vezetése), illetve a tervezett képességfejlesztésnek.

7. Óvodai nevelésünk rendszere

7.1. Óvodánk nevelési céljai

Óvodánk alapvető céljának tekinti, hogy a családi nevelést kiegészítve a környezetünkben élő különböző szociális háttérrel rendelkező 3-7 éves korú gyermekek harmonikus, gyermeki személyiségük kibontakoztatását elősegítse.

Nevelésünk alapfeltétele, hogy tudatos és sikeres személyiségfejlesztés csak a gyermeki személyiség ismeretében lehetséges.

Célunk:

- hogy elérhető közelségbe vigyük az őket körülvevő gazdag világot, és alkotó családias légkörben segítsük önkibontakozásukat. Mindezt úgy teremtsük meg, hogy minden gyermek önmaga lehetőségeihez viszonyítva fejlődjön és testi, szociális, értelmi érettség terén is alkalmassá váljanak az iskolai életre.
- olyan sokszínű változatos tevékenységeket biztosítani a gyermekeknek, amelyek kielégítik a testi és lelki szükségleteiket életkoruknak és egyéni fejlettségüknek megfelelően.
- a családi nevelés kiegészítésével a folyamatosan változó társadalmi igényeknek megfelelő személyiségjegyekkel rendelkező gyermekek nevelése,
- környezetében biztonságosan eligazodó, azzal harmóniában élő, együttműködésre, megfelelő kommunikációra képes gyermekek nevelése.

Célunk, hogy a gyermekeket szeretetteljes óvodai légkör vegye körül, melybe öt tisztelet, elfogadás, szeretet és megbecsülés övez. Megismertetjük őket a Káli medence tájvédelmi körzetének jellegzetességeivel, növény-állatvilágával. Kirándulunk a tapolcai Malomtóhoz, a Balatonfelvidéki Erdei Iskola tanösvényén és bemutatótermein sétálunk.

Mozgáskoordinációjukat úszás oktatással, a jól felszerelt tornaterem és kinti játszóudvar elemeivel fejlesztjük. Játékos néptáncal esztétikai nevelésüket valósítjuk meg. Beszédhibás gyermekeink fejlesztését logopédus, sajátos nevelési igényű gyermekeinket logopédus és gyógypedagógus segíti. A felzárkóztatásra szoruló gyerekeket egyéni ütemben, egyéni feladatokkal fejlesztjük. Játékos hittan foglalkozás keretében lelki életüket gazdagítjuk. Gyermekeink alapvető tevékenysége a játék, erre építve közvetítjük számukra a műveltségi tartalmakat: külső világ tevékeny megismerésére nevelést (természeti, társadalmi környezet, matematikai tapasztalatok), az esztétikai nevelést (Verselés, mesélés; Ének, zene, népi játék, tánc; Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka), mindennapos mozgást, munka jellegű tevékenységeket, tevékenységekben megvalósuló tanulást.

7.2. Óvodai nevelésünk feladatai

Pedagógiai Programunk átfogja a teljes óvodáskor nevelő-, fejlesztőmunkáját.

Óvodai nevelésünk alapfeladatai:

- a személyiségfejlesztés területén az óvodáskorú gyermekek életkoronként és egyénenként változó testi, lelki, szellemi szükségleteinek kielégítése,
- az egyéni, differenciált bánásmód alkalmazása,
- a gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság ébrentartása és kielégítése, a kreativitás előtérbe helyezése és a kompetenciaérzés kialakítása, fenntartása,
- az ismeretek tapasztalati úton történő megszerzésének segítése.

A megvalósulás területei:

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,
- az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

7.2.1. Az egészséges életmód alakítása

Óvodás korban az egészséges életmód, az egészséges életvitel igényének kialakítása kiemelt jelentőségű.

Feladataink a gyermekek testi fejlődésének elősegítése érdekében:

- a gyermekek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése
- a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése
- megfelelő egészségügyi szokások elsajátíttatása
- a gyermekek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése
- mozgásigényük kielégítése, harmonikus, összerendezett mozgásuk fejlesztése
- az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása
- erősítjük az egészséges ételek - zöldség, gyümölcs, tejtermék -, és kerüljük a magas cukor, só- és telítettzsír tartalmú ételek fogyasztását
- különös figyelmet fordítunk a fokozott kockázatú allergiás betegséggel élő gyermekek gondozására. A gyermeket nevelő és gondozó felnőttek írásos dokumentumban rögzítik a szükséges feladatellátást a szülő által kitöltött, erre az esetre érvényesített dokumentum által. Ugyanez vonatkozik az 1-es típusú diabétesszel élő gyermekek esetére.
- a környezet védelméhez és megővéséhez kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása

- megfelelő szakemberek bevonásával – szülővel, óvodapedagógussal együttműködve- speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

Mindezek megvalósításához egészséges és biztonságos környezet megteremtése fontos a gyermek fejlődése, fejlesztése érdekében.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- mozgásuk összerendezetté válik
- testi képességeik (erő, ügyesség, gyorsaság) életkoruknak megfelelőek
- igényükké válik a napi rendszeres mozgás
- igényük van az egészséges, szép tiszta környezetre
- ügyelnek saját külsejük és környezetük rendjére, gondozottságára, részt vesznek a rend és tisztaság fenntartásában, a tisztálkodási eszközökre vigyáznak, helyükre teszik azokat.
- Önállóan eldöntik, hogy mennyi ételt fogyasztanak, kiszolgálják magukat.
- Készség szinten használják a kanalat, villát, kést.
- Esztétikusan terítenek, higiénikusan étkeznek.
- önállóan, a hőmérsékletnek, időjárásnak megfelelően öltözködnek (tudnak gombolni, cipőt kötni),
- az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés szokásait elsajátították életkori sajátosságaiknak megfelelően,
- a testápolási szokásoknak megfelelően a gyermekek teljesen önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodnak, fogat mosnak, fésülködnek.
- köhögéskor, tüsszentéskor a zsebkendőt önállóan használják.
- A gyermekek érzelmileg kötődnek környezetükhöz, a természethez, óvják azt.
- Elemi ismeretekkel rendelkeznek a környezet- és természetvédelemről, (saját szintjükön) tevékenyen hozzájárulnak annak megtartásához.

Módszertani alapelveink az egészséges életmódra nevelés területén:

- együttműködünk a családdal a gyermek eredményes gondozása érdekében
- segítjük a gondozási szokások kialakulását és rögződését az egyéni sajátosságok figyelembevételével
- fokozott gondot biztosítjuk a baleset-megelőzés feltételeit
- a gondozás és egészséges életmód tevékenységei során tekintettel vagyunk a gyermek családból hozott szokásaival és egyéni szükségleteivel

Az egészséges életmódra nevelés kapcsolata más nevelési területekkel

A gondozás és egészséges életmódra nevelés szoros kapcsolatban áll a nevelés valamennyi területével, mert megteremti a nevelési hatások kedvező érvényesülésének feltételeit.

- az **anyanyelvi neveléssel**, mert az óvodapedagógus személyes kontaktusba kerül a gyermekkel, gazdagodik szókincsük, alakul önkifejező képességük;
- az **érzelmi neveléssel**, mert a teendők, tevékenységek kapcsán létrejött személyes kontaktus erősíti a gyermekek érzelmi kötődését, érzelmi hozzáállásuk alapján alakul viszonyuk a szokás- és tevékenységrendszerhez, a környezethez, a természethez, fejlődik önuralmuk, a közös élmények hatást gyakorolnak identitástudatukra, pozitív életszemléletük kialakulására;
- a **szocializációval**, mert a saját test megismerésével fejlődik „én-tudatuk”, a szokások beépülésével segítjük társadalmi beilleszkedésüket;
- az **értelmi neveléssel**, mert a tevékenységek közben a gyerekek számos ismeret birtokába jutnak, ok-okozati összefüggéseket fedeznek fel, érlelődik fogalmi gondolkodásuk, fejlődik problémamegoldó képességük;
- a **játékkal**, mert témái között gyakran megjelennek az egészséges életmód elemei, valamint a környezeti játékok, a kutatások, gyűjtögetések játékos elemeket tartalmaznak;
- a **mozgással**, mert a testi egészség megőrzéséhez, a mozgásigény kielégítéséhez, a szervezet edzéséhez, testi képességek fejlesztéséhez mindkét terület hozzájárul.
- a **munkával**, mert sokféle munka jellegű tevékenységet is felölelnek;
- a **környezeti neveléssel**, mert általa számos tapasztalati és ismeretszerzési lehetőséget biztosítunk a világról;

7.2.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az óvodás gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartásának érzelmi vezéreltsége. Legfőbb igénye az érzelmi függőségeinek kielégítése, az érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül.

Ehhez igyeckszünk kiegyensúlyozott, meleg, bensőséges kapcsolatot kialakítani, amelyben a gyermekek igényei odafigyeléssel, empátiával, megértéssel találkoznak.

Az érzelmi támaszt nyújtó nevelői magatartás mellett alapvető feladatunk:

- pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze az óvodapedagógus-gyermek, gyermek-gyermek, gyermek-dajka kapcsolatot
- óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék a gyermeket

- az óvodai nevelés segítse elő, hogy erősödjének a derűs, nyugodt óvodai élet tevékenységei
- segítsük a gyermek szociális érzékenységének fejlődését, én tudatának alakulását, és engedjünk teret önkifejező, önérvényesítő törekvéseinek
- neveljünk a különbözőségek elfogadására, tiszteletére
- biztosítsuk a közös élményekre épülő közös tevékenységek lehetőségét
- alakítsuk ki a gyermekekben az érzelmekre épülő kapcsolatteremtés igényét (együttérzés, segítőkészség, szociális érzékenység, önzetlenség)
- segítsük elő a gyermek akarati tényezőinek fejlődését (önállóság, önfegyelem, feladat- és szabálytudat, kitartás, önérvényesítés, önkifejezés, én-tudat)
- segítsük, hogy a gyermek tudjon rácsodálkozni az emberi és a természeti környezetben mutatkozó szépre és jóra
- alapozzuk meg a természeti és társadalmi környezet megismerését, megbecsülését, óvja, védje értékeit, s ezáltal alapozzuk meg a szülőföldhöz való kötődés érzését
- az óvodapedagógus és az óvoda más dolgozóinak viselkedése, megnyilvánulása, kommunikációja, bánásmódja legyen mindig követendő példa a gyermekek számára
- gondot fordítunk a kiemelt figyelmet igénylők eredményes nevelésére, fejlesztésére is, szükség esetén megfelelő szakember közreműködését kérjük,
- közös élményekre épülő tevékenységek megszervezésével biztosítjuk a közösségi magatartás fejlődését, a másokra figyelmet, kortárs kapcsolataik alakulását
- a természetes szükségletekre építve megismertetjük őket a társas érintkezési formákkal, konfliktuskezelési módokkal és oldjuk a felmerülő feszültségeket, gátlásokat, szorongásokat
- családi értékek tiszteltben tartása;
- nemzeti ünnepekhez való pozitív viszony alakítása

Óvodásaink életében a játék a vezető szerep. A játékban alakulnak ki a gyermekek azon képességei, tulajdonságai, amelyek lehetővé teszik, hogy fejlődésük magasabb szintre jusson. Az együttes tevékenység hatására a tevékenység élménye felerősödik és ez fokozott motivációt jelent. A gyermekek együtt élnek át sikereket, örömeket és ezt keresik a továbbiakban.

Az együttműködés a közösségi magatartás alapvető formája, amely létrejötté azonban már széleskörű ismereteket kíván a gyermektől, illetve ezek az ismeretek az együtt tevékenykedés során tovább pontosodnak, finomodnak. A kortárs kapcsolatok szerepe nagy hatású a közösségi

nevelésben. Jelentősége a személyiségfejlesztésben biztosítja az egészséges én-fejlődéshez a sokoldalúságot, az összehasonlítási lehetőséget, a reális önismeret-önértékelés alakulását.

A csoportközeg segíti, lerövidíti a tapasztalatszerzés útját, konfliktuskezelési technikák gyakorlására ad lehetőséget. Alkalmat ad a probléma több irányú megközelítésére, így rugalmas gondolkodásmódot, problémamegoldó gondolkodást alakít. A csoport növeli a társas hatékonyságot, fokozza a szociális erőt, közvetítő hatású.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Életkorának megfelelő ismeretekkel rendelkezik saját magáról, kiegyensúlyozott, nyitott, toleráns.
- Képes önmagától a csoport érdeke szerint háttérbe helyezni egyéni érdekeit.
- Kapcsolatai kialakításában önállóság, odafigyelés, elfogadás jellemzi.
- Rendelkezik az iskolai életmódhoz szükséges érzelmi készséggel.
- Birtokában van az elfogadott értékrendhez szükséges viselkedési normákkal, a közösség értékrendjét tiszteletben tartják.
- Ismeri életkorának megfelelően szűkebb és tágabb természeti és társadalmi környezetét, kötődik hozzá.
- Kialakulóban vannak azok a viselkedési szokások, melyek lehetővé teszik a környezettudatos, állatbarát magatartás normarendszerének elsajátítását és alkalmazását, a fenntarthatóság megvalósítását.
- a gyermekekben kialakul a kötődés a szülőföldjéhez, lakóhelyéhez, óvodájához, társaihoz, a csoportban dolgozó felnőttekhez, megbecsüli környezetét
- szeretik óvodájukat, elfogadják, tisztelik társaikat és a felnőtteket,
- igényükké válik a kialakult szokás- és szabályrendszer betartása és betartatása,
- konfliktus helyzetekben képesek kompromisszumokat kötni, a problémákat békés úton, önállóan megoldani,
- a közös tevékenységekben aktívan és szívesen vesznek részt, örülnek az együtt elért közös sikereknek,
- szívesen dolgoznak a közösségért felelősséget vállalva,
- elfogadják, követik a felnőtt utasításait, kéréseit, értik a metakommunikatív jelzéseket,
- önálló véleményalkotásra, választásra, döntésre képesek,
- szükség esetén segítik egymást, észreveszik, ha valaki segítségre szorul,
- kialakult szabálytudat, feladattudat, önállóság, önfegyelem jellemzi őket

Módszertani alapelveink:

Az óvodapedagógus:

- legyen támasza és segítőtársa a szülők gyermeke nevelésében
- legyen folyamatosan nyitott a szülők egyéni és közös kéréseire, javaslataira, azok teljesítését vegye komolyan és mérlegelje
- befolyásával segítse a szülőket nevelési eljárásaik finomításában
- emelje ki a pozitív személyiségjegyeket a kevésbé elfogadható megnyilvánulások háttérbe szorításával
- alkalmazkodjon a gyermekek életkori és egyéni jellemzőihez

Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés kapcsolata más nevelési területekkel

Az érzelmi nevelés és a szocializáció szoros kapcsolatban van:

- **játékkal**, mert az együttjátás során válik társas lénné. A közös játék során alakulnak ki a gyermekek közötti kölcsönös kapcsolatok
- **anyanyelvi neveléssel**, mert kommunikáció nélkül nincs társas együttélés
- **munkával**, hisz az óvodában végzett munkajellegű tevékenység felelősséggel jár, a közösségért végzett munka értelmet nyer, örömet szerez
- **környezeti neveléssel**, mert a közös tapasztalatszerzések, kirándulások fejlesztik az együvé tartozás érzését

7.2.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Anyanyelvi nevelés:

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat.

Az óvodás gyermekmegismerő, érzelmi és akaratli folyamatai elsősorban az érzelem indította játékos mozgásos tevékenység, amelyek sokoldalú érzékszervi megtapasztalással fejlődnek. az óvodás korban a megismerő folyamatok jelentős minőségi változásokon mennek át. A gyermek ismereteit kezdetben főleg cselekvéseivel, manipulációival szerzi, míg később a cselekvésről leváló képzetek, képzeleti képek segítik ebben. A problémahelyzetek könnyebb megoldását segíti az aktív beszéd és az anyanyelv egyre magasabb fokú elsajátítása.

Célunk:

- beszélő környezettel, helye minta és szabályközvetítéssel az érdeklődés és a kíváncsiság felkeltése az egyes tevékenységek iránt
- az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek

meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére figyelmet fordítsunk

- a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, meglévő tapasztalataira, élményeire és ismeretire építve biztosítsunk változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerez az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről
- a szókinész bővítése, a világos közlés és kifejezésmód gazdagítása,
- az érthető, kifejező, hatásos és meggyőző beszéd készségének kialakítása, gondozása, fejlesztése

Feladataink:

- a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése különböző élethelyzetekben és tevékenységekben való gyakorlása
- az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelünk, ösztönözzük és fenntartjuk a gyermek természetes beszéd-és kommunikációs kedvét
- támogatjuk a gyermek kérdéseinek feltevését
- a gyermek érdeklődésére, meglévő tapasztalataira, élményeire, ismereteire építve változatos tevékenységeket szervezünk. Így további élményeket, tapasztalatokat szerez az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.
- az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitás fejlesztése, különböző tevékenységekben és az élethelyzetekben való gyakorlása
- a gyermek érdeklődésére alapozott, változatos tevékenységekkel adjunk lehetőséget a természeti és társadalmi környezet megismerésére, tapasztalatszerzésére
- az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat
- az anyanyelvi fejlődésben és a kommunikáció különböző formáinak alakításában fontos
 - a helyes mintaadás, szabályközvetítés
 - a beszédkedv fenntartása, ösztönzése
 - a gyermek meghallgatása
 - a gyermeki kérdések érvényesülése
 - a válaszok igénylése kiemelkedő jelentőségű

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- képes arra, hogy minden hangot helyesen képezzen
- megfogalmaz ok-okozati összefüggéseket
- helyesen használja a névmásokat, névutókat, a jövő idejű igeidőt és az igemódokat
- képes helyes szórendben mondatot alkotni, képes a logikus folyamatos beszédre
- végighallgatja az óvodapedagógust, többnyire kíváncsi társa megnyilatkozását
- beszédét természetes gesztusokkal, arcjátékkal kíséri
- többnyire megfelelő hangsúlyozással, hanglejtéssel, hangerővel és sebességgel beszél
- választékosan, bővített összetett mondatokban beszél
- tisztán ejt minden beszédhangot

Módszertani alapelveink:

Az óvodapedagógus:

- beszéde legyen modellértékű a gyermek és a szülő számára
- törekedjen bizalmat, megértést, elfogadást, figyelmességet, nyitottságot tükröző kapcsolat kialakítására
- vegye figyelembe és tartsa tiszteletben a gyermek egyéni értelmi képességeit, beszéd sajátosságait
- éreztesse meg az anyanyelv kifejező erejét és szépségét
- tartsa szem előtt a gyermekek eltérő fejlődési ütemét
- tudatosan tervezzen felzárkóztató, illetve tehetséggondozó játéksituációkat
- biztosítson a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő, ösztönző környezetet
- ismertesse meg a gyerekekkel a felfedezés örömét
- biztosítson lehetőséget az új ismeretek gyakorlati alkalmazására
- fejlessze fogalomalkotó képességüket
- ösztönözze a gyermekeket arra, hogy egymás között és a felnőttekkel is bátran megnyilatkozzanak, érdeklődéssel figyeljék egymás beszédét

Értelmi fejlesztés

A gyermekek életkori és egyéni sajátosságaira, meglévő tapasztalataira, ismereteire, élményeire, spontán érdeklődésére, illetve a benne fellelhető ösztönös tudásvágyra építve változatos tevékenységformák biztosításával minél szélesebb ismeretek nyújtása természeti és társadalmi környezetünkről az egyéni szükségleteket figyelembe véve.

Óvodánkban a gyermekek érdeklődésére, spontán tanulási vágyára, kíváncsiságára építünk. Alapelvünk, hogy a gyermek éber állapotban mindig tanul, ezért nem kell direkt módon tanítani őket ebben a korban. A játék és a mese segítségével, a sok élményen át, a tevékenységek és élethelyzetek megtapasztalása által rengeteg információhoz, tudáshoz jutnak.

Mi a játékba ágyazva, globálisan nyújtjuk az ismereteket gyermekeinknek. A játékon és a mesén keresztül fejlődik gondolkodásuk, képzeletük, figyelmük, emlékezetük, érzékelésük, észlelésük és kreativitásuk. Ebben a közegben fejlődik óvodáskorukban leginkább értelmük.

Feladataink:

- A dolgok, jelenségek - lehetőség szerint - természetes környezetben, tevékenységekben és élethelyzetekben való megfigyelésének, gyakorlásának biztosítása.
- A minél több érzékszervre ható tapasztalatszerzési, megfigyelési lehetőségek biztosítása, melyek sokoldalúan fejlesztik a gyermekek auditív, vizuális, taktilis érzékelésre épülő képességét.
- Képessé kell tennünk a gyerekeket arra, hogy különböző tevékenységekben és élethelyzetekben a megszerzett tapasztalataikat, ismereteiket rendszerezék, bővítsék, gyakorolják, s mindezek ösztönözzék őt ökológiai rendszerben való gondolkodásra.
- Annak megsegítése, hogy az értelmi fejlődésben az óvodás gyermek elérje az észleléses finommozgásos funkciók maximális szintű működését, amelyhez a nyelvi – szimbolikus megismerési szint szervesen kapcsolódik.
- A gyermekek egyéni igényeinek figyelembevételéhez megfelelő módszerek, eljárások alkalmazása.
- Játékos, mozgásos tevékenységeken keresztül minél több megtapasztalásra épülő ismeretszerzés.
- Értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és kreativitás fejlesztése.
- A természeti-emberi-tárgyi környezet iránti érdeklődés felkeltése.
- Az elfogadásra, az együttműködésre, önállóságra, találékonyságra, kapcsolatfelvételre való képességek fejlesztése.
- Az iskolai életmódra történő felkészítés a kommunikációs készség megfelelő szintre történő eljuttatásával.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- képesek a változatos megoldásra, a kreativitásra,
- érdeklődésük sokoldalú, gondolataikat képesek választékosan kifejezni,

- képesek a pontos, differenciált vizuális érzékelésre-észlelésre (alak, forma, szín, méret),
- a hallott információkat pontosan észlelik, megkülönböztetik,
- képesek egyre intenzívebb figyelemkoncentrációra, képesek az aktív hallgatói szerep gyakorlására
- emlékezetük, képzeletük megfelelően fejlett, gondolkodásuk logikus, ok-okozati összefüggéseket felismernek,
- képesek az esztétikai élményszerzésre, az esztétikai hatások befogadására.

Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósításának kapcsolata más nevelési területekkel:

Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés átfogja az egész nevelés folyamatát.

Szoros kapcsolatot mutat:

- **a gondozás és egészsége életmódra neveléssel**, mert a tevékenységei közben folytatott beszélgetések elősegítik az óvodapedagógus és a gyermekek érzelmi kapcsolatának kialakulását, fokozzák a gyermekek jó közérzetét, nyitottságát a kapcsolatteremtésre
- **irodalmi neveléssel**, mert az irodalom szövege a nyelv, ez vezeti el a gyermekeket a szépirodalmi élményhez
- **a zenei neveléssel**, mert a hangképzés, a tiszta ejtés, a hangsúly, a hangerő, a hanglejtés dallama, a szabályos lüktetésű ritmus, a tempó és a tempóváltás gyakoroltatásával az élőbeszéd érzelmeket tükröző, jelentést hordozó elemeit gazdagítja
- **a környezeti neveléssel**, mert a tapasztalatszerzések során bővül a gyermekek szókincs. Matematikai tevékenységek során a beszéd és a gondolkodás együtt fejlődik, a feladatok pontos megértése, a tapasztalatok megfigalmazása pontos nyelvi ismeretet kíván
- **a vizuális neveléssel**, mert a rajzolás, mintázás során a téri észlelés, a rajz-mintázó eszközökkel való tevékenység által szerzett tapasztalatok előkészítik az írás-olvasáshoz szükséges képességeket.

8. Az óvodai élet tevékenységkeretei és formái

8.2. A játék

A gyermek legfontosabb tevékenységének a játékot tekintjük, hangsúlyozva a játék önkéntességét, a gyermek önállóságát, kezdeményezését, aktivitását. Minden olyan tevékenységet magába foglal, ami az óvodás korúak számára kívánatos. A játékon keresztül ismerkedik a világgal, a valóság tárgyaival, azok tulajdonságaival, az emberi kapcsolatokkal és magatartással, a valóság jelenségeivel, eseményeivel. Eközben tapasztalatokat szerezhet érzékeléssel, mozgással, cselekvéssel- a közösséghez fűződő kapcsolatában, érzelmileg és értelmileg fejlődik. A közös játékban alakulnak a játékhagyományok, amelyek a „mi tudat” létrejöttét erősítik. A játék személyiségfejlesztő hatását meghatározzák azok az érzelmek, amelyek a játékot kiváltják és folyamatát kísérik. A játék öröme növeli a fejlesztő hatásokat és az új vonások pozitív érzelmek között épülnek be a gyermek személyiségébe.

Gyakorló játék: A gyerekek különböző hangokat, szótagokat, szavakat, dallamokat játékos szabály szerint ismételtetnek. A szöveg ritmusát játékos mozgásokkal kísérik. Véletlenszerű mozgásokat, cselekvéseket végeznek és azokat megismétlik, ami aztán örömet okoz a gyermeknek. Kirakójátékokat, építőkockákat, különböző játékok elemeit egymás fölé, alá, elé, után, mellé rakosgatja, autót tologat, a játékszerek használatát próbálgatja. A gyakorló játék jelentkezik a konstrukciós és szimbólikus játék elemeként is.

Szimbólikus játék: A szimbólikus játékok során a gyerekek a vállalt szerepeiken keresztül megnyilvánulnak, alakítják társas kapcsolataikat, magatartás-és viselkedésformákat sajátítanak el: papás-mamást, fodrászost, főzőcskézést, kirándulást stb játszanak. A szerepbe beleélő játék a leggazdagabb lehetőségeket nyújtó játékfajta. A gyakorló játék során jön létre, kifejlett formáját óvodáskor végére éri el. A gyermek tapasztalatait, ismereteit, érzelmeit tükrözi. Bábozás, dramatizálás segítségével a gyerekek irodalmi, illetve bármilyen őket ért élményüket eljátsszák, bábokkal előadják. Képcsek a közvetlen megnyilvánulásra, kapcsolatokat alakítanak ki, érzelmüket fejezik ki. Fejlődik beszédkészségük.

Konstruáló játék: Barkácsolással a gyerekek saját játékukhoz kellékeket készítenek. Az elkészítés folyamata is játék, a festés, agyagozás, rajzolás, nyírás, hajtogatás, barkácsolás technikáit felhasználva, elsajátítva végzik tevékenységeiket. Az elkészített alkotással játékát színesíti, esetleg ajándék lesz. A gyerekek kockákból, más játékszerből, anyagokból egyéb játékszereket, építményeket hoznak létre. Az „én csináltam” tapasztalatával, a saját képességeiről kap képet a gyerek.

Szabályjáték: A gyerekek a szabályjátékokat pontos, meghatározott szabályok szerint játsszák. Az önként vállalt szabályokat betartják, megszegését a csoport tagjai bírálják. Szívesen játszanak együtt a dalos játékokban, a társasjátékokban és egyéb játékokban a saját maguk által kitalált szabályok szerint.

Feladataink:

- feltételek biztosítása (hely, idő, nyugodt légkör, esztétikus játékkörnyezet, ízlésformáló játékok);
- a gyermeki önállóság tiszteletben tartása, a szabad játék védelme;
- egyszerű, teljesíthető szabályok kialakítása;
- a gyermekek megfigyelése, tapasztalataink tudatos és célirányos felhasználása, erre építve a gyermekek személyiségének, értelmi képességeinek fejlesztését;
- változatos ötletek, helyzetek, élményszerzési lehetőségek biztosítása;
- játék- eszköztárunk gazdagítása, folyamatos bővítése (készen vásárolt, illetve közösen készített kiegészítőkkel), játékeszközök készítése, anyagok gyűjtése, felhasználása (népi, újrahasznosítható);
- szükség és igény szerinti pedagógusi együtt játszás, utánozható minta, támogató, ösztönző magatartás;
- társas kapcsolatok alakítása, szociális magatartás, önállóság fejlesztése;
- kreatív személyiségvonások alakítása;
- beszédkésztség, metakommunikáció fejlesztése;
- a gyermekek segítése az együtt játszásban, az alkalmazkodásban, a szerepek elosztásában, a konfliktusok megoldásában;
- az óvodáskorban megjelenő játékfajták és azok tartalmának és minőségének gazdagítása az egyéni sajátosságok figyelembevételével (gyakorló-, szerep-, konstruáló-, szabályjáték, barkácsolás, bábozás, dramatizálás, népi játékok).
- állandó és ideiglenes játékhely kialakítása
- a játékeszközöket elhelyezése oly módon, hogy azok a gyermek számára mindig elérhetők legyenek
- a gyermek otthoni játékkörülményeinek megismerése, s ennek ismeretében a játék tartalmának gazdagítása

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- az életkori sajátosságainak megfelelő játékfajtákat játszanak;
- örömmel, elmélyülten, gazdag képzelettel, kreatíván játszanak, melyet több napon keresztül is képesek folytatni;
- társas kapcsolataikban együttműködőek, a szerepeket egymás között elosztják;
- betartják a szabályokat, elviselik a kudarcot;
- elfogadják társaik ötleteit, saját ötleteiket elfogadtatják, tiszteletben tartják a másik játékát;
- szabálytudatuk fejlett, ehhez kialakult erkölcsi tulajdonságokkal rendelkeznek (becsületesség, kitartás, türelem), ezáltal képesek konfliktusaikat megoldani, kezelni;
- önállóan képesek játékot kezdeményezni, játékaikhoz eszközöket készíteni;
- logikai gondolkodásuk fejlett, képesek bonyolultabb szabályjátékok eljátszására is;
- képesek a tartalmas, kifejező párbeszédre;
- metakommunikációs jelzéseikkel képesek utánozni a megszemélyesített egyént szerepjátékukban;
- tevékenyen részt vesznek a gyűjtőmunkában, próbálnak eszközöket készíteni a szerepjátékokhoz.

Módszertani alapelvek:

Az óvodapedagógus:

- tartsa tiszteletben a gyermekek önmegvalósítási törekvéseit közvetett irányításának folyamatában
- érvényesítse a játék sajátosságait:
 - önkéntes jellegét
 - örömszerző funkcióját
 - motívumainak változásait
 - az utánzás képzeletszerepét
 - a játék kettős tudatát
 - az ismételtetések lehetőségét
- segítse elő a gyermekek kreatív együttműködését, a társak elképzelésének elfogadását, tiszteletben tartását
- ösztönözze a színvonalas társas együttműködést, a játékörökök kibontakozását
- igyekezzon elérni, hogy az egyes gyermek játéka képessége legfejlettebb szintjén valósulhasson meg

Kapcsolata más nevelési területekkel:

A játék, mint alapvető tevékenység, s a fejlesztés leghatékonyabb eszköze, minden területtel szoros kapcsolatban van.

- az **érzelmi neveléssel**, mert az átélt játékkörömök, sikerélmények vagy kudarcok erős érzelmeket váltanak ki, melyeket a gyermek játéka során tanul kezelni,
- **közösségi neveléssel**- a játék során válik társas lénnyé, sajátítja el a társas viselkedés szabályait
- **anyanyelvi neveléssel**- a beszéd áthatja az egész játéktevékenységet, játéka során dramatizál, báboz
- **környezeti neveléssel**- a játék során környezeti, társadalmi és matematikai tapasztalatokat is szereznek
- a **mozgásfejlesztéssel**, mert a gyermekek a játék során újfajta mozgásokat tanulnak, alakul térérzékelésük, fejlődik nagymozgásuk és finommotorikájuk,
- a **vizuális neveléssel**, mert a gyermekek szerepjátékaikhoz, dramaturgiai játékaikhoz különböző anyagok felhasználásával tárgyakat, változatos eszközöket készítenek,
- a **zenei neveléssel**, a hagyományörző, népi, mozgásos, énekes játékok révén.

8.2. Munka jellegű tevékenységek

A gyermek a munkát általában önként, könnyedén örömmel végzi, amely az óvodáskor végéig játékos jellegű marad. A munka célra irányuló tevékenység. Többnyire külső irányítással folyik, amely a gyermektől belső fegyelmet, kötelezettségvállalást és annak teljesítését igényli. Elvégzését külső szükségessége indokolja, a munka folyamán a gyerekek valamit teljesítenie kell, eredményét ő és mások is tapasztalják. A munka felelősséggel jár, amelynek végrehajtásához ismeretekre, készségekre van szüksége. Gyakorlás hatására alakul ki a gyerekekben a munka céljának tudata, a felelősségérzet és képessé válik, hogy számoljanak tevékenysége következményeivel is.

Munkavégzés közben a gyerek megfigyeléseket végez, tapasztalatokat és ismereteket szerez a természeti és társadalmi környezetéről.

Munkavégzés közben formálódnak és egyre pontosabbá válnak a munkához szükséges készségei. A gyermek megtanulja a legszükségesebb eszközök, szerszámok célszerű használatát. A munka elősegíti a kapcsolatait színesebbé, bensőségesebbé válását. Lehetővé válik általa a kitartás, a felelősségérzet, a kötelességteljesítés gyakorlása, az önértékelés és a közösségi értékelés alakulása.

Az óvodás gyermek életére jellemző munkafajták:

Naposság, vagy egyéb munka: közösségi megbízatás, melynek gyakorlása során a gyermek olyan munkát végez, amely nélkülözhetetlen a csoport életében.

A naposság a gyerektől feladattudatot feltételez és figyelemösszpontosítást igényel.

Alkalomszerű munkák: Olyan feladatok a csoport életében, amelyeket a gyerek a naposi feladatok mellett alkalomszerűen végez. Egy része időről-időre szabályosan ismétlődik, a másik része esetleges. Ezeket a feladatokat a szükségletektől, a munka jellegétől és a körülményektől függően a csoport egyidejűleg, vagy az egyes gyerekek megbízatásaként végzi. Alkalomszerű munkák pl. a környezet rendjének biztosítása, segítség a felnőtteknek, egymásnak, ajándékkészítés

Kerti munka:

A növények gondozásával (ültetés, csíráztatás, öntözés) a gyermek átéli és megfigyeli a közreműködése nyomán létrejövő változásokat. Ez a munkafajta az udvaron és a csoportszobában is egyaránt folyhat. Napi tevékenységeink szerves részét képezi az Óvodakert program, melynek keretében gondozzák a gyerekek a kialakított ágyásokat. Földet ásnak, gereblyéznek, kapálnak, magokat ültetnek, gyomláznak. Az óvoda udvarát a segítségükkel rendben tartjuk, rendszeresen gereblyézzük a faleveleket, lehullott ágakat, komposztálunk, a meztlábás ösvényünket, fűszerspirál kertünket rendben tartjuk.

Feladataink:

- Megfelelő légkört és feltételeket biztosítunk, amelyben a gyermekek önállóan, kitartással, felelősséggel végezhetik el a munkajellegű tevékenységeket.
- Tartalmilag gazdag, változatos feladatokkal biztosítjuk a gyermekek életkorának és képességeinek megfelelő munkalehetőségeket, pozitív megerősítéssel értékeljük az elvégzett munka eredményét.
- Kialakítjuk a gyermekekben azt az igényt, amely a munkajellegű tevékenységeken keresztül a rend és a rendezett környezet megtartására irányul.
- A munka jellegű tevékenységek által fejlesztjük a gyermekek akaratát tulajdonságait (önállóság, kitartás, felelősségvállalás, problémamegoldó képesség, döntési képesség).
- Tudatosítjuk bennük a közösségért végzett munka jelentőségét, a mások által végzett munka fontosságát.
- A munka szeretetére, tiszteletére neveljük őket.
- Megismertetjük a gyerekekkel az egyes munkafajtákat: a saját személyükkel kapcsolatos teendőket (testápolás, öltözködés, önkiszolgálás, a környezet rendjének

megőrzése), az alkalmoszerű munkát, egyéni megbízatásokat, és a közösségi munkákat (naposi munka, esetleges felelősi feladatokat).

- Ösztönözzük a gátlásos gyermekek a munka vállalására.
- A gyermek helyett ne végezzük el a munkát.
- Igyekezzünk elérni, hogy minden család szoktassa gyermekét a saját személyével kapcsolatos teendők elvégzésére.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- önmagáért végzett munkáját önállóan végzi;
- a naposi munkát megfelelő feladattudattal, osztott figyelemmel, igényességgel végzik;
- szívesen és önként vállalnak munkát;
- megbízatásaikat kitartóan, alaposan, felelősséggel végzik;
- tevékenyen részt vesznek környezetük rendjének, tisztaságának megővésében;
- a munkaeszközöket rendeltetésszerűen, biztonsággal használják;
- a szelektív hulladékgyűjtés igényükké vált;
- szívesen díszítik, szépítik, rendezik környezetüket;
- ismerik a munkavégzés fogásait;
- szívesen tevékenykednek a közösség érdekében örömszerzés céljából, illetve segítő szándékkal

Módszertani alapelvek:

Az óvodapedagógus:

- biztosítson lehetőséget a gyermek számára az egyes munkafajták gyakorlására
- az újszerű munkafajták elvégzésének módját mutassa be és magyarázza el
- mutasson mintát a feladatok elvégzésére
- támaszkodjék a munka játékkal egyező sajátosságaira
- vegye figyelembe az egyes gyermekek egyéni sajátosságait, minden gyermek a képességeinek megfelelő feladatot kapjon és legyen alkalma arra is, hogy a még nem teljesen elsajátított munkafolyamatokat gyakorolhassa

Kapcsolata más nevelési területekkel:

- **közösségi neveléssel**, mert a munka, közösségért végzett tevékenység, melyen keresztül fejlődik a gyermek személyisége
- **anyanyelvi neveléssel**, mert szükségessé teszi a gyermekek folyamatos szóbeli kapcsolatát, szókincsük bővül

- **környezeti neveléssel**, mert a gyermek a munkatevékenységében alkalmazza, felhasználja, gyakorolja a természeti és társadalmi környezetből szerzett ismereteit
- **az értelmi neveléssel**, a munkaszervezés során fejlődik a gyermekek problémamegoldó képessége, az ok-okozati összefüggések felismerésének képessége,
- **a mozgással**, mert munkavégzés közben fejlődik a gyermekek téri tájékozódó képessége, célirányos mozgása, finommotorikája.

8.3. Tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodai tanulás az egész napot átható, folyamatos, alapvető spontán tevékenység, amely a felnőtt támogató, ösztönzőmegtérő segítségével valósul meg. A gyermek mindent játékként él meg, minden tevékenységében más-más módon és arányban vannak jelen a tanulás és a játék mozzanatai. Tapasztalatszerzésre, cselekvésre, gyermeki öntevékenységre épül, belső motivációból táplálkozik és többnyire a játékba ágyazódva valósul meg.

A tanulás eredménye a gyermek egész személyiségének, értelmi képességének, érzelmi szociális tulajdonságainak és magatartásának fejlődése.

Lehetséges tanulási formák az óvodában

- az utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása (szociális magatartásformák...);
- a spontán játékos tapasztalatszerzés (önálló tapasztalatszerzés, képességfejlesztő játékok);
- a játékos, cselekvéses tanulás (minél sokrétűbb játékos, mozgásos tevékenység ...);
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés (az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységek ...);
- a gyakorlati problémamegoldás (kooperatív technika).

Feladataink:

- tudatos, tervszerű felkészülés;
- a tevékenységek szervezése során elegendő mennyiségű, minőségű és méretű esztétikus eszköz biztosítása;
- a gyermekek életkorának, egyéni fejlettségének megfelelően valósítjuk meg az időkeretet, helyet, módszereket;
- tanulást támogató környezet megteremtése;
- tevékenységekben megvalósuló tanulás feltételeinek biztosítása;

- a kitűzött célunk eléréséhez a gyermeki tevékenységek megfelelő felépítése, a gyermekek motiváltságának biztosítása, aktivitásuknak fenntartása;
- figyelembe venni a gyermekek saját ütemű fejlődését és ehhez igazítani a feladatadást, többféle lehetőséget felkínálni egy adott képességtípus gyakoroltatásában, fejlesztésében;
- eltérő szükségletű gyermekek támogatása;
- a tanuláshoz szükséges pszichikus funkciók fejlesztése (érzékelés, észlelés);
- személyre szabott, pozitívumokra épülő, differenciált fejlesztő értékelés előnyben részesítése a gyermekek személyiségének fejlődése érdekében;
- a gyermekek önértékelési képességének megalapozása, fejlesztése;
- a gyermekek belső pszichés szükségleteit kielégítő változatos tevékenységek, élményszerzési lehetőségek tervezése, megvalósítása.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- érzékelésük, észlelésük differenciálódik;
- megjelennek akarati tulajdonságaik: kitartás, önállóság, céltudatosság;
- kialakul a szándékos figyelmük, rendelkeznek a felidézés, a bevésés képességével;
- a cselekvő, szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van;
- önálló megfigyeléseket végeznek, a jelenségeket változásukban is felismerik;
- logikus gondolkodásuk fejlett, következtetnek, ítéletet alkotnak;
- felfedezik az összefüggéseket, az ok-okozati viszonyokat;
- képesek az önálló feladatvégzésre, kialakulóban van feladattudatuk, szabálytudatuk;
- társas kapcsolataikra az együttműködés jellemző;
- ellenőrzik saját tevékenységüket, ismerik értékeiket;
- az eszközökre vigyáznak, megfelelően használják azokat; élményeiket, tapasztalataikat önállóan, érthetően elmondják;
- beszédük fejlett, képesek a tartalmas, kifejező párbeszédre

Módszertani alapelvek:

Az óvodapedagógus:

- vegye figyelembe a gyermek önmagához mért egyéni tempóban történő fejlesztését
- az életkori sajátosságok figyelembevételével a gyermek önállóságának, egyéni aktivitásának, érdeklődésének tiszteletben tartása, elősegítése
- pozitív értékeléssel járuljon hozzá a gyermek reális önbizalmának erősítéséhez

- az aktualitások/évszakok, hagyományok), gyermeki tapasztalatok, élmények, ismeretek figyelembevétele

9. Az óvodai nevelés tevékenységrendszere

9.1. A külső világ tevékeny megismerése

Környezeti nevelésünk sokrétű. A környezettel való ismerkedés a kisgyermek születését követő, a fejlődést alapvetően befolyásoló, az életkor növekedésével egyre táguló és az ismeretszerzésben egyre mélyülő folyamat.

Óvodai nevelésünk programját, a környezetével kapcsolatos gazdag tevékenység-rendszerbe ágyazza, figyelembe véve a tapasztalatszerzés megannyi természetes élethelyzetének tudatos, tervszerű megszervezését.

A környezet megismerésére nevelés elősegíti, hogy a gyermek az őt körülvevő szűkebb és tágabb természeti és társadalmi környezetről olyan tapasztalatokat szerezzon, amely az életkorának megfelelő biztonságos eligazodáshoz, tájékozódáshoz, a környezettel való aktív kapcsolat tevékeny kialakításához szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a család és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét és védelmét.

Az ismeretek megszerzésében kihasználjuk **a természeti környezetünk adta lehetőségeket**, helyi sajátosságokat.

Alkalmi és folyamatos megfigyelések, gyűjtő munkák közben szerezzük tapasztalatainkat, élményeinket. Ilyenek pl.: az évszakok, az időjárás változásaival kapcsolatos megfigyelések, környezet-átalakító munkálatok (növények gondozása, betakarítás, udvarrendezés, komposztálás), a rendszeres séták, tájmegismerő kirándulások, állatmegfigyelések.

Fontos feladatunk a környezetvédelemre nevelés.

Külső világ tevékeny megismerését segíti óvodakertünk, fűszerspirál kertünk gondozása, ápolása. Magok ültetése, kártevők megfigyelése, természetes ellenszere, miből mi lesz? Meg lehet kóstolni nyersen.

Komplex ismeretek gazdag tárháza.

Gyakoroljuk a térben és síkban történő tájékozódást, összehasonlítunk, csoportosítunk (kisebb-nagyobb, nehéz-könnyű).

A spontán és szervezett szituációkban szerzett **élményeket, tapasztalatokat** közös tevékenységekbe építjük. Közben új ismeretek megszerzésére és a már elsajátítottak rendszerbe foglalására, alkalmazására van lehetőség.

A külső világ tevékeny megismerése eredményeként gyerkeink nyitottá válnak a természet, a környezet iránt. Közlekedéssel -közlekedés biztonsággal kapcsolatos ismereteinket játékban, majd aktív tevékenységek során ismerjük meg.

A **fenntarthatóságra nevelés az óvodában** kiemelt szerepet játszik abban, hogy a gyermekek már kisgyermekkortól kezdve megtanulják tisztelni, óvni és felelősséggel kezelni a környezetüket. Az óvodáskor az alapvető attitűdök, szokások és értékrendek kialakulásának időszaka, ezért ez a korosztály különösen fogékony az élményszerű, játékos tanulásra a fenntarthatóság témakörében.

A fenntarthatóságra nevelés célja az óvodában

- A természet iránti érdeklődés, szeretet és tisztelet kialakítása.
- A gyermekek környezettudatos magatartásformáinak megalapozása.
- A felelősségteljes gondolkodás elősegítése önmaguk, társaik és a környezet iránt.
- Az ökológiai szemlélet fejlesztése: megértetni, hogy minden élőlénynek helye és szerepe van a természetben.

Főbb területek és tevékenységek

1. Természetismeret és környezet megfigyelése

- Kirándulások, séták, évszakmegfigyelések.
- Állatok, növények, időjárási jelenségek megfigyelése.
- Kiskert gondozása, növényültetés, komposztálás.

2. Energia- és anyagtakarékosság

- Fény lekapcsolása, vízcsap elzárása, újrahasznosítás játékosan.
- Szelektív hulladékgyűjtés bevezetése az óvodai életbe.
- Papír- és textilmaradékok újrafelhasználása kézműves tevékenységekben.

3. Egészséges életmód és önellátás

- Egészséges táplálkozás (pl. gyümölcsnapok).
- Helyi, szezonális élelmiszerek megismerése.
- Kertészkedés, főzés, közös kenyérsütés.

4. Közösségi és szociális nevelés

- Együttműködés és felelősségvállalás a közös környezetért.
- Tisztelet a természet és az emberi munka iránt.
- Empátia és segítőkészség fejlesztése.

Módszerek és pedagógiai alapelvek

- Játékos, élményalapú tanulás: a felfedezés, tapasztalatszerzés a legfontosabb.
- Mintakövetés: az óvodapedagógus és a felnőttek viselkedése mintául szolgál.

- Integrált megközelítés: a fenntarthatóság témája beépül minden tevékenységbe (mese, zene, mozgás, kézművesség stb.).

Külső környezetünk mennyiségi és formai elemei

Cél: Matematikai tartalmú tapasztalatok szerzése során fejlődjenek a gyerekek problémamegoldó képességei, átérzik a felfedezés, a felismerés örömet.

Olyan eszközök és tevékenységek biztosítunk, amely természetes élethelyzetben teszi lehetővé a matematikai tapasztalatok és ismeretek megszerzését.

A játékon belül lehetőségek teremtünk a környező világ formáival, mennyiségi viszonyaival való ismerkedésre, tapasztalatok szerzésére.

Minél több alkalmat biztosítani az összefüggések felismerésére, állítások, következtetések megértésére.

Feladataink:

- olyan helyzeteket teremteni, amelyekben a gyermekeknek alkalmuk nyílik különböző szempontú felfedezésre, megfigyelésre, többféle megoldás keresésének lehetőségére
- alkalmat, időt, helyet, eszközöket biztosítani a spontán és szervezett tapasztalat-és ismeretszerzésre
- fejleszteni a gyermekek megfigyelő-képességét, emlékezetét, képzelőerőjét, gondolkodását, nyelvi kifejezőképességét
- fejlesszük a gyermekek tér-, sík- és mennyiségsszemléletét
- teremtsük meg a környezet megismerésével, védelmével, alakításával kapcsolatos gyermeki tevékenységek feltételeit
- ismertessük meg a gyermekeket az őket körülvevő társadalmi környezet jelenségeivel, mindazzal, ami az emberrel összefüggésben van (munka, erkölcsi norma, emberi kapcsolatok)
- ismertessük meg a helyi népszokásokat, hagyományokat
- segítsük elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését
- tervezzük meg a kirándulások célját, útvonalát, szükséges eszközöket
- rendszerezzük az új ismereteket
- ismereteket nyújtani az emberi test felépítésével, az érzékszervekkel, azok funkcióival kapcsolatban.
- játékos tapasztalatszerzés közben hangsúlyozzuk a test és az érzékszervek védelmének, ápolásának fontosságát.
- kialakítjuk a környezet megóvásának igényét.

- a fenntartható fejlődés érdekében lehetőséget biztosítunk a környezettudatosság megélésére.
- zöld ünnepek keretén belül tudatosítjuk a vizek, az állatok, növények, a levegő, a föld védelmének fontosságát.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- tudja a gyermek a nevét, lakcímét, szülei nevét, foglalkozását, saját születési helyét, idejét
- tudjon különbséget tenni az évszakok, napszakok között
- ismeri a környezetében lévő intézményeket, szolgáltató üzleteket, az ott dolgozók munkáját
- ismeri a háziállatokat, vadállatokat, madarakat, bogarakat, a vízi világ állatait, életmódjukat, védelmüket, gondozásukat
- ismeri környezete növényeit és azok gondozását
- betartja a közlekedés elemi szabályait, ismerje a közlekedési eszközöket
- legyen képes adott szempontok szerinti csoportosításra, rendszerezésre
- megnevezi testrészeit, érzékszerveit, azok funkcióját, védelmét, ismerje a személyi higiéné alapvető szabályait
- felismeri és megnevezi környezete színeit, azok sötét és világos árnyalatait
- meg tudja megkülönböztetni a jobbra-balra irányokat, értse a helyeket kifejező névutókat (alá, fölé, mellé, közé, alatt, fölött stb.)
- ismeri a helyi népszokásokat, hagyományokat
- ökológiai szemlélete gazdag, meg tudja különböztetni, hogy mi hasznos és mi káros a természetben.
- kialakul fenntartható, környezettudatos szemlélete.
- kialakult szám- és mennyiségfogalma, biztonsággal használja a tö- és sorszámneveket.
- 10-es számkörben biztonsággal tud számlálni, műveleteket végezni.
- felismeri a síkbeli elrendezéseket, tud térbeli alakzatokat létrehozni.
- felismer alapvető geometriai formákat.
- felismer problémahelyzeteket és törekszik azok önálló megoldására, esetenként több megoldási lehetőséget is keres.
- rendelkezik azokkal a környezeti és matematikai tartalmú ismeretekkel, képességekkel, amelyek az iskolába lépéshez szükségesek

- matematikai ismereteiket szóban is tudják kifejezni

Módszertani alapelvek:

Az óvodapedagógus:

- alapozza meg a gyermekek szülőföldhöz, nemzeti kultúra hagyományaihoz fűződő helyes viszonyulásokat
- alakítson ki a gyerekekben tudatos, környezetvédelmi magatartást
- vegye figyelembe a gyermekek meglévő tapasztalatait
- alakítsa ki a természethez kapcsolódó pozitív érzelmi viszonyulásokat
- tartsa fenn a gyermek érdeklődését az élményszerű megtapasztalás, a megfigyelés és a tevékenység hármasságával
- használja ki a környezeti nevelés lehetőségeit a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására
- ismertesse meg a közlekedési szabályokat

Kapcsolata más nevelési területekkel:

- **anyanyelvi neveléssel**, mert a gyermekek a környezeti nevelés során gyarapítják szókincsüket
- **esztétikai neveléssel**, mert a versek, mondókák, énekek, népi gyermekjátékok anyagának kiválasztása alkalmazkodik a környezeti nevelés anyagához, így az érdeklődés felkeltésére, hangulatteremtésre kiválóan alkalmas
- **játékkal**, mert a környezetből szerzett tapasztalatok a gyermek játéktevékenységei során nyilvánulnak meg
- **egészséges életmódszervezéssel**, mert az egészséges életmód kialakítása lehetetlen gondozott, óvott környezet nélkül.

9.2. Verselés, mesélés

Az óvodáskorú gyermek életkorának megfelelő irodalmi műfajok: a mese és a vers.

A mese, a vers, a mondóka élmény a kisgyermek számára, hatására belső képsor indul meg benne. Ritmusa, folyamatossága, hangulata leköti figyelmét. Az első érzéki élmény számára, amely a nyelven át a másik emberhez köti, tevékenységre serkenti. Az irodalom közege a nyelv, ezért fontos, hogy nyelvtanilag tiszta, esztétikailag értékes mesét és verset halljon a gyermek (népi mondókák, népmesék, klasszikus és kortárs írók, költők művei). A mese, a vers emberi kapcsolatokra gyakorolt hatása révén mélyíti az önismeretet, segíti a világ megismerését. A mese oldja az ismeretlen okozta szorongásokat. Hallgatása közben a gyermek más tudatszintre lép, az átélés kettősségét éli meg, egyszerre hallgatója és résztvevője is a történetnek. Irodalmi

nevelésről csak akkor beszélhetünk, ha a gyermek szereti a mesét és a verset, ha örömet okoz neki, ha várja a vele való találkozást. Kezdetben a gyermek befogadó, az óvodapedagógus pedig előadó. A mindennapos mesélés, mondókázás, verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme. A gyermek saját vers és mesealkotása, annak mozgással, ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja. Az irodalmi nevelés akkor éri el a célját, ha a gyermek befogadóból maga is előadóvá válik.

Feladataink:

- Biztosítjuk az irodalmi művek befogadásához szükséges ideális körülményeket.
- Figyelembe vesszük a versek, mesék anyagának összeállításánál a csoport és egyéni képességeit, érdeklődését.
- Támogatjuk mesék, versek, mondókák segítségével a gyermekek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődését, beszédszínvonaluk emelését.
- Irodalmi élményeken keresztül kialakítjuk az érthető, szép beszéd készségét, bővítjük a gyermekek szókincsét, segítjük a gyermeki képzelet alakulását.
- Élményszerűen közvetítjük a magyar népmese és népköltészet gyöngyszemeit, a gyermekek szintjére fordítjuk a népies kifejezések jelentését.
- Felkeltjük és folyamatosan fenntartjuk a verselési, mesélési kedv igényét, folyamatosan fenntartjuk azt a versek, mesék önálló elmondásával, bábozásával, új mesék kitalálásával.
- A gyermekeket a könyvek rendeltetésszerű használatára, megóvására neveljük.
- Az óvodáskorú gyermekek beszédfejlesztése, beszélő magatartásának kibontakoztatása, kommunikatív képességeinek megszilárdítása, metakommunikációs eszköztárának bővítése.
- Látogatások szervezése a könyvtárba, biztosítsunk részvételt szavalóversenyre

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- igénylik a rendszeres mesehallgatást, szívesen hallgatnak és idéznek fel meséket, mondogatnak hangulatokhoz kötődő verseket, mondókákat, bátran alkotnak saját mesét, mondókát, verset;
- megszilárdultak a mesehallgatáshoz kapcsolódó szokások;
- ismernek és felismernek népi, klasszikus és kortárs műveket, népmeséi, népi kifejezéseket, közmondásokat, szólásokat, szállóigéket;
- szeretik, becsülik, örömmel lapozgatják, nézegetik a könyveket, óvják az eszközöket;

- össze tudják kötni a folytatásos mesék, verses mesék, meseregények szálait (szövegértés);
- szívesen élik újra élményeiket a bábozás, dramatizálás segítségével;
- erkölcsi értékeket felismerik az irodalmi művekben;
- mesehallgatás közben képesek belső képalkotásra és azok képi kifejezésére (ábrázolás, mozgásformák, zene, ritmus).
- a kedvelt meséket, mesehősöket képes játékában megjeleníteni

Módszertani alapelvek:

Az óvodapedagógus:

- szervezze úgy az óvoda életét, hogy a mese, vers, mondóka természetes része legyen az együttlétnek
- az irodalmi nevelés által biztosítsa a múlt értékeinek átadását
- nyelvi hűséggel közvetítse a gyermek felé az állandó nyelvi szókapcsolatokat, szófordulatokat
- tartsa szem előtt, hogy a mesélés a kisgyermek mentálhigiénéjének elmaradhatatlan eleme
- mindig figyeljen arra, hogy a vers kapcsolódjon a gyermek élményeihez, tapasztalataihoz, hangulatához

Kapcsolata más nevelési területekkel:

- **vizuális neveléssel**, mert lerajzolja a mese során szerzett élményeit, dramatizáláshoz eszközöket készít
- **anyanyelvi neveléssel**, mert az irodalmi nevelés során szókinése gyarapodik, nyelvi fordulatokat ismer meg, megismeri a tájszólást, elsajátítja anyanyelve dallamosságát, megtanul helyesen, szépen beszélni.
- **játékkal**, mert irodalmi élményeiket a gyermek beépíti a játékukba, báboznak, dramatizálnak

9.3. Ének, zene, népi játék, tánc

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok a zenélés a gyermeket élményhez juttatja, felkelti zenei érdeklődését, formálja zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Megszeretteti a gyermekkel az éneklést, az énekes játékokat és szép, tiszta éneklésre szoktatja őket. Fejleszti a gyermek zenei hallását, ritmusérzékét, zenei emlékezetét, játékos zenei alkotókedvét, harmónikus, szép mozgását.

A nap folyamán bármikor lehetőség nyílik énekes, mondókás játékokra a csoportszobában és az udvaron egyaránt, hiszen a nagyobb teret igénylő játékokat nem szoríthatjuk a falak szabta határok közé.

A dalokat, mondókákat is tevékenységünkhez kapcsoljuk, környezetünk jelenségeihez hangulatfokozóként, illetve konfliktus megelőző, megoldó eszközként is alkalmazzuk. Az ünnepi hangulat megteremtését a megfelelő énekek, játékok kiválasztásával tesszük lehetővé. Hangszereinket és a természetes anyagokból gyermekekkel készített ritmushangszereket a csoportszobák polcain helyezzük el. Zenehallgatási anyagunk szépséget, művészi értéket közvetít. Az óvodapedagógus saját éneklésével, hangszeres játékával rendszeresen élményt nyújt a gyermekeknek. A felnőtt minta utánzásával az éneklés, zenélés a gyermek mindennapi tevékenységünk részévé válik.

Feladataink:

- az adott korcsoport képességszintjének megfelelő zenei anyag összeválogatása
- az énekelgetéshez szükséges nyugodt légkör megteremtése
- gyermek zenei érdeklődésének felkeltése a gyermektánc iránt
- gyermek mozgáskultúrájának fejlesztése
- zenei élmény nyújtása
- zenei képességek, készségek (ritmusérzék, éneklési készség, zenei hallás, harmónikus, szép mozgás) fejlesztése
- a gyermek zenei alkotókedvének, kreativitásának fejlesztése
- a gyermek zenei ízlésének, esztétikai fogékonyságának formálása
- a zenei anyagba a gyermek életkori sajátosságainak megfelelő énekes népszokások beépítése

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- a gyermek élvezettel játszik énekes játékokat
- csoportosan és egyénileg is tisztán énekel
- környezete hangjait meg tudja különböztetni
- megkülönbözteti a zenei fogalompárokat, jelzésére, megnevezésére képes (magas-mély, lassú-gyors, halk-hangos)
- felismer dalokat kezdő, vagy belső motívumról
- képes dallambújtatásra a dalok rövidebb-hosszabb egységeivel
- képes visszaénekelni dallammotívumokat
- felismeri néhány hangszer hangját

- képes a figyelmes zenehallgatásra
- érzi az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát
- képes ritmusmotívumok visszaadására
- képes egyöntetű, harmónikus mozgásra, különböző térformák alakítására, egyszerű tánclépések kivitelezésére
- tud ritmust, mozgást, dallamot rögtönözni

Módszertani alapelvek:

Az óvodapedagógus:

- teremtsen meg a zenei nevelés alapvető feltételeit, szervezze meg a tudatos, tervszerű és folyamatos fejlesztő hatásukat
- kövesse a fokozatosság elvét a zenei anyag összeállításában, feldolgozásában, a játékok sorrendjében, a zenei képességek fejlesztésében
- vegye figyelembe a dalok kiválasztásánál a gyermekek életkori sajátosságait, hangterjedelmét
- fejlessze a gyerekek koncentráció képességét és mozgáskoordinációját

Kapcsolata más nevelési területekkel:

- **anyanyelvi neveléssel**, mert a mondókák szövegének hanglejtését, ritmusát, hangsúlyát pontosan kövezi a gyermekdal. A mondókák, énekek ismételtetése segíti a helyes artikulációt, a szavak pontos kiejtését.
- **mozgással**, mert a zene lüktetése hat a koordinált mozgásra. A laza, rugalmas járás az egyensúlyérzékletet fejleszti.
- **környezeti neveléssel**, mert megismerteti a gyermekeket a népszokásokkal, zenei hagyományokkal
- a társas kapcsolatokat is erősíti, mert közösen táncolna, mozognak, a dalok jellegének megfelelően párt választanak

9.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

Az óvodai vizuális nevelés összetett, sokszínű nevelési terület, amely magában foglalja a látásnevelést, képalakítást, a plasztikai munkákat, az építést, a környezetalakítást és a műalkotásokkal való találkozásokat.

A gyermeket megismertetjük a különböző anyagokkal, az eszközök használatával az ábrázolás és konstruálás egyszerű munkafogásaival, a rajzolás, mintázás és a kézi munka technikai alapelemcivel és eljárásaival.

Az örömmel végzett tevékenységek velejárója az alkotó aktivitás, amely fejleszti a gyermek önállósodását is.

Feladataink:

- a gyermek látáskultúrájának fejlesztése érdekében élmények, megfigyelési, tapasztalatszerzési lehetőségek biztosítása
- a gyermeki alkotó-alakító tevékenység feltételeinek megfelelő légkör, hely, idő, megfelelő minőségű és mennyiségű anyag biztosítása
- a tevékenységekhez használható eszközök és anyagok tulajdonságainak és a különböző technikáknak az ismertetése
- esztétikus környezet biztosításával a gyermek esztétikum iránti vonzódásának megalapozása
- lehetőség biztosítása, hogy a gyermekek játékidőben is kedvük szerint tevékenykedhessenek
- képi gondolkodásuk fejlesztése
- természetes alapanyagú anyagok használatára törekvés
- megbecsülni, pozitívan értékelni a vizuális gyermeki alkotást, munkát.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- egyéni módon jeleníti meg élményeit, elképzeléseit a képzalkotásban
- képes személyeket, eseményeket, tárgyakat felismerhetően megjeleníteni
- alkotásaira jellemző a színek egyéni alkalmazása, a részletező formagazdagság
- emberábrázolásában megjelennek a részformák
- helyesen alkalmazza a különféle technikákat.
- téralakításban, építésben bátor, ötletgazdag, együttműködő.
- az eszközöket készségszinten kezeli, alkalmazza.
- észreveszi környezetében a szépet, szívesen gyönyörködik művészeti alkotásokban.
- örömforrás számára az élményen alapuló vizuális tevékenység.
- lépés értékítéletre az alkotásokkal kapcsolatban.
- rendelkezik azokkal a vizuális képességekkel, amelyek az iskolába lépéshez szükségesek
- a rendelkezésre álló anyagokkal takarékosan bánnak.
- igényesek környezetük tisztaságára és esztétikájára.
- elkészült munkáikat értéknek tekintik, igényük alakul ki az alkotásra, önkifejezésre, környezetalakításra és befogadásra.

Módszertani alapelvek:

Az óvodapedagógus:

- vegye figyelembe az egyes gyermekek közötti ábrázolási-készségbeli különbségeket
- segítse a kezdeményező, kreatív magatartás érvényre juttatását
- a tevékenységek irányításánál mindig igazodjék az egyes gyermekek fejlettségi szintjéhez
- támaszkodjék a gyermek otthonról hozott élményeire, ösztönözze az otthoni, szülőkkal együtt történő alkotást
- gondoskodjék arról, hogy a gyermek kedve szerint választhasson magának anyagot (több lehetőség, technika között választhasson)
- tartsa tiszteletben a gyermeki alkotásokat

Kapcsolata más nevelési területekkel:

- **anyanyelvi neveléssel**, mert verbális megnyilatkozással kíséri munkáját
- **játékkal**, mert a gyermekek játékok során rajzolnak, barkácsolnak, építenek, konstruálnak
- **irodalmi neveléssel**, mert élménycikket vizuális tevékenységek során jelenítik meg
- **környezeti neveléssel**, mert a gyermek környezetéből merített tapasztalatai gazdagítják látáskultúráját, alkotó és alakító tevékenységét, valamint elősegítik a színek, formák megfigyelését.

9.5. Mindennapos mozgás

A torna, a mozgásos játékok az óvodai nevelés folyamatában a gyermek egészséges testi-és mozgásfejlesztése útján szolgálja személyisége fejlődését.

A testnevelés fejleszti a gyermeket:

- természetes mozgását: járást, futást, mászást, kúszást, csúszást, függést, egyensúlyozást, ugrást, dobást
- testi képességeit: ügyességet, testi erőt, gyorsaságot, állóképességet, mozgáskoordinációt

A fejlesztés tartalma a következőkből áll: gimnasztika, járás, ugrás, futás, mászás, kúszás, csúszás, dobás, labdagyakorlatok.

A tevékenység alapvető szervezeti keretei a következők:

- a) spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység,
- b) irányított, mindennapos mozgásfejlesztés,
- c) szervezett mozgásos tevékenység.

A gyermek mozgásán keresztül ismeri meg a világot.

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei.

A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hat a kondicionális képességek közül, különösen az erő- és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatásait.

A mozgás az érés folyamatában a fejlődő gyermek természetes szükséglete. A mozgásfejlesztés hatása, az idegrendszer fejlődése, a megfelelő igény szerinti mozgás és a tevékenység kielégítése kedvezően hat az agyi idegvégződésekre, így az értelmi fejlődésre. Arra törekszünk, hogy sokrétűen elégítsük ki a gyermekek mozgásigényét.

Az óvodai élet mindennapján biztosítunk lehetőséget a tornára, mozgásos játékokra, az egészséges életmódot erősítő tevékenységeknek a szabad mozgás kielégítésére. Sokat tartózkodunk a szabadban: óvodánk tágas, füves nagy udvara sok lehetőséget kínál a gyermekek mozgásához. A mindennapos mozgást a csoportszobában tartjuk délelőttönként. Testnevelés foglalkozást az intézmény tágas tornatermében tartjuk heti egy alkalommal, esős idő esetén kihasználjuk a tornaterem nyújtotta lehetőségeket. A gyerekek igénylik, kérik a mozgásos játékokat, melyhez oldott hangulatot biztosítunk.

Feladataink:

- A szabad játék során végzett mozgásos tevékenységekhez a feltételek biztosítása, kiegészítése irányított céludatos, tervszerű mozgásos tevékenységekkel.
- Az egészségfejlesztő testmozgás biztosítása az óvodai nevelés minden napján az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve - minden gyermek számára.
- A fundamentális (helyváltoztató, helyzetváltoztató, finommotoros) mozgáskészségek differenciált fejlesztése.
- Minél több alkalom teremtése a mozgásos játékok és gyakorlatok során az értelmi fejlesztésre (pl.: testrészek ismerete, személyi zónák alakítása, testrészek funkciója téri tájékozódás, téri irányok, viszonyok, alak, forma, szín, méret megismerése, keresztesatornák fejlesztése, vizuális időrendiség, ritmus stb.) és az anyanyelvi fejlesztésre (tárgyak, testrészek, téri irányok, viszonyok, méret, hasonlóság, különbözőség megnevezése stb.).

- A mozgáspercepció, az állóképesség fejlesztése.
- A kondíció, az izomrendszer és a testi erő fejlesztése, a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakítása.
- Megfelelő méretű, balesetmentes eszközök biztosítása a fejlesztéshez.
- Megszerettetni a mozgást, eloszlatni a félelmeket, gátlásokat.
- A sikeres feladatmegoldások által a gyerekek reális „énképének”, önbizalmának, önértékelésének kialakítása, szociális és érzelmi képességeik fejlesztése (fegyelem, kitartás, kudarctűrő képesség, önuralom, szabálytudat, együttműködés stb.).

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Szívesen mozog, igényli a rendszeres mozgástevékenységet
- Nagymozgása, finommozgása, egyensúlyészlelése, összerendezett mozgása kialakul
- Cselekvőképessége gyors, mozgásban kitartó
- Képes keskeny felületen járások, kúszások, csúszások elvégzésére
- Ismer különböző méretű labdákat, biztonsággal és szívesen használja (célba dob, gurít, helyben pattogat)
- Megérti az egyszerű vezényszavakat.
- Képes akusztikus és vizuális jelzések alapján irányváltatással bújásokat, támaszgyakorlatokat, járásokat, futásokat végrehajtani.
- Betartja a szabályokat a különböző versenyjátékok, ügyességi játékok játszásakor
- képesek a térben tájékozódni, ismerik az irányokat;
- egyensúlyérzékük koruknak megfelelően fejlett;
- a mozgásminták utánzása folyamatos, pontos;
- ismerik, és biztosan használják a mozgásfejlesztő eszközöket;
- képesek társaikra figyelni és a szabályokat betartani

Módszertani alapelvek:

Az óvodapedagógus:

- a hibajavítást mindig tapintatosan végezze, a bátorítanabb, ügyetlenebb gyermeket mindig segítse, ösztönözze
- az utasításokat egyszerű felszólító módban adja a gyermeknek
- a testnevelés megszervezésénél tartsa szem előtt a csoport egészségi állapotát, a gyerekek teljesítőképességét
- használja ki a szabad levegőn végezhető aktív mozgás minden lehetőségét
- törekedjen a mozgás tartalmi és formai megújítására

- érvényesítse a mozgásfejlesztésben a folyamatosságot, változatosságot, sokoldalúságot, rendszerességet, kellő intenzitást és a következetes nevelői ráhatást
- biztosítsa minden egyes gyermeknek azt a mozgáslehetőséget, amit szervezete és idegrendszere igényel

Kapcsolata más nevelési területekkel:

Legfontosabb kapcsolatát a többi nevelési területtel abban látjuk, hogy a mozgásfejlődés alapja az értelmi képességek fejlődésének.

- **anyanyelvi neveléssel**, mert a verbális utasításokat cselekedetével, mozgásával végrehajtja
- **zenei neveléssel**, mert a gyermekdalok ritmusából fakadó harmónikus mozgás elősegíti a gyermek mozgáskultúrájának fejlődését
- **környezeti neveléssel**, mert a testnevelés segíti a térben és időben való tájékozódást, a helyzetfelismerést, fejleszti az alkalmazkodó képességet.

10. A digitális kompetencia megjelenése az óvodai nevelésben

A digitális kompetencia megjelenése az óvodában ma már egyre fontosabb téma, hiszen a gyerekek már egészen kicsi korban kapcsolatba kerülnek a digitális világgal. Az óvoda feladata azonban nem az eszközhasználat megtanítása, hanem az alapvető digitális műveltség megalapozása, azaz a tudatos, biztonságos és értelmes eszközhasználatához vezető szemlélet formálása.

A **digitális kompetencia** nemcsak technikai tudást jelent, hanem:

- a digitális eszközök felismerését és célzott használatát,
- az információk iránti kíváncsiságot és a megismerés vágyát,
- a kritikus gondolkodás alapjainak formálását,
- az együttműködés, kommunikáció és kreativitás fejlesztését digitális környezetben.

Az óvodában a digitális eszközök pedagógiai céllal, játékos és élményszerű módon jelenhetnek meg, például:

1. Pedagógusok eszközhasználatán keresztül

- Az óvodapedagógus projektor, laptop segítségével mutat be képeket, hangokat, meséket.
- Digitális mesekönyvek, zenék, hangfelvételek segítségével gazdagítható az élmény.

2. Gyermekek aktív bevonásával

- Interaktív mesék vagy kreatív rajzalkalmazások használata közösen (pl. gyerekek mesét alkotnak és illusztrálnak digitálisan).
- Fotózás, videózás közös élményekről – az óvodások megismerkednek az eszköz funkcióival.

3. Digitális és valós világ egyensúlya

- A digitális eszköz nem helyettesíti a kézműves, mozgásos vagy társas tevékenységeket, hanem kiegészíti azokat.
- Fontos a mértékletesség és a tartalom tudatos kiválasztása.

Az **Óvodai nevelés országos alapprogramja** kiemeli, hogy:

„A digitális technológia az óvodai életben csak **pedagógiai céllal**, a gyermek **fejlődését támogató módon** alkalmazható.”

Tehát a digitális eszközök:

- a pedagógus munkáját segítik,
- a gyermekek ismeretszerzését gazdagítják,
- de nem válhatnak központi elemmé a nevelés folyamatában.

11. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

1. A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermek

többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában az óvodából iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

2. Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához:

- A **testileg egészségesen fejlődő gyermek** hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.
- A **lelkileg egészségesen fejlődő gyermek** az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös

jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

3. A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél

- az önkéntelen emlékezeti bevézés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevézés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

4. Az egészségesen fejlődő gyermek

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondszerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat, azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

5. Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

6. A szociálisan érett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- feladattudata kialakulóban van, és ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív – elvégzésében nyilvánul

meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

7. A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése.

8. A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettség.

9. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

12. Iskola – előkészítő pedagógiai tevékenységeink

Az iskola-előkészítő pedagógiai tevékenységek az óvodában az óvodai nevelés egyik legfontosabb területét jelentik. Ezek nem külön „iskola-előkészítő foglalkozások”, hanem **a mindennapi óvodai életbe beépülő tevékenységek**, amelyek **célja**, hogy a gyermekek **érzelmileg, szociálisan és értelmileg is felkészülten** kezdjék meg az iskolát.

Az iskola-előkészítés célja, hogy a gyermek:

- érett legyen az iskolakezdésre,
- képes legyen figyelni, együttműködni,
- rendelkezzen a tanuláshoz szükséges alapkompétenciákkal,
- és pozitív attitűddel forduljon a tanulás felé.

Az iskola-előkészítő tevékenységek fő területei

1. Anyanyelvi és kommunikációs fejlesztés

- Mesék, mondókák, versek, bábozás, dramatizálás.
- Hangdifferenciálás, beszédértés, szókinésfejlesztés.
- Történetmesélés képek alapján – a gondolkodás és logika fejlődik.
- Kommunikációs helyzetgyakorlatok (párbeszéd, udvarias megszólalás).

Cél: a beszéd és a nyelvhasználat fejlesztése, ami alapja az olvasás és írás elsajátításának.

2. Finommotorika és grafomotorika fejlesztése

- Rajzolás, színezés, vágás, gyöngyfüzés, építés, kirakózás.
- Ceruza fogás gyakorlása játékos tevékenységek közben.

Cél: az írásmozgások előkészítése, kéz-szem koordináció fejlesztése.

3. Matematikai tapasztalatszerzés

- Számfogalom, mennyiség, halmazalkotás, párosítás, sorozatok.
- Térbeli tájékozódás (előtte–mögötte, alatta–fölötte).

- Mértékek, formák, nagyságok megkülönböztetése játékosan.

Cél: a logikus gondolkodás, a problémamegoldó képesség fejlesztése.

4. Figyelem, emlékezet és gondolkodás fejlesztése

- Szabályjátékok, memóriajátékok, ritmusgyakorlatok.
- Feladattartás, kitartás, önálló feladatvégzés ösztönzése.

Cél: a tanuláshoz szükséges kognitív funkciók megalapozása.

5. Szociális és érzelmi fejlesztés

- Közös játékok, szerepjátékok, együttműködés gyakorlása.
- Konfliktuskezelés, empátia, segítségnyújtás, felelősségvállalás.
- Önállóság fejlesztése az öltözködésben, étkezésben, higiénében.

Cél: az iskolai közösséghez való beilleszkedés előkészítése.

6. Mozgásfejlesztés

- Nagymozgások: futás, ugrás, mászás, egyensúlyozás.
- Testtudat-fejlesztő játékok, mozgásos mondókák.
- Tornaszerek használata, akadálypályák.

Cél: a testi ügyesség, mozgáskoordináció és figyelem fejlesztése.

7. Digitális és vizuális kultúra

- Egyszerű digitális eszközök (projektor, tablet) közös, pedagógiai célú használata.
- Digitális mesék, képek, hanganyagok feldolgozása.

Cél: az iskolában használt digitális környezethez való fokozatos alkalmazkodás.

Az iskolaérettség fő területei, amiket az óvoda támogat

1. **Érzelmi érettség** – stabilitás, önbizalom, együttműködés.
2. **Szociális érettség** – szabályok betartása, kapcsolatteremtés.
3. **Értelmi érettség** – figyelem, gondolkodás, problémamegoldás.
4. **Testi érettség** – mozgáskoordináció, egészséges életmód.
5. **Motivációs érettség** – érdeklődés a tanulás, az iskolai élet iránt.

Az óvodai nevelésünkben az iskola - előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységek megszervezése a tanköteles kort megelőző nevelési évben az alábbiak szerint valósul meg:

- Az érintett gyermekek számára a nap folyamán minimum 45 percet biztosítunk iskola - előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységekre.

Megvalósulás szakaszai:

Az iskola - előkészítő tevékenységek két szakaszban valósulnak meg:

- Reggel a szabad játék keretein belül (20 perc): játékos, differenciált formában szervezett kis csoportos fejlesztés, amelyek többnyire a figyelem, emlékezet, gondolkodás és

nyelvi kifejezőkészség fejlesztésére irányulnak.

- Tízórai után (25 perc): Vezetett iskola-előkészítő fejlesztő tevékenység, amely rugalmas szervezési formában - egyéni, páros, mikro csoportos, csoportos együttműködésekben valósul meg. A foglalkozások célzottan támogatják az iskolai beilleszkedést megalapozó képességek fejlődését, mozgásos játékos elemekkel gazdagítottak. A tevékenységek, az óvodai lehetőségei szerint, külön térben is megszervezhetők a differenciált támogatás érdekében.

Dokumentáció és nyomon követés:

Az iskolára felkészítő tevékenységek, illetve valamennyi tevékenység dokumentálása az Ovikréta rendszerben történik. A gyermekek fejlődését folyamatos pedagógiai megfigyelés útján követjük nyomon, amelyet szintén az Ovikréta felületén vezetünk. A dokumentáció tartalmazza a kognitív képességek, a szociális és érzelmi fejlődés, a finommotorikus és nagymozgások, valamint a nyelvi és kommunikációs készségek alakulását.

Pedagógiai programunk **összhangban van az Óvodai nevelés országos alapprogramjával**, annak gyermekközpontú, inkluzív és játékra épülő nevelési szemléletével. Megfelel a 77/2025. (IV. 15.) Korm. rendeletben előírt szakmai követelményeknek, különös tekintettel a napi időkeret biztosítására, a differenciált fejlesztésre, az egyéni terhelhetőség figyelembevételére és a fejlődés dokumentálására az iskolafelkészítés során.

13.A program megvalósításának személyi és tárgyi feltételei

13.1. Személyi feltételek

Intézményünk óvodapedagógusokat, nevelőmunkát segítő dajkákat, kisgyermeknevelőket, konyhai dolgozókat alkalmaz. A fenntartó által engedélyezett dolgozói létszám 15 fő. A megállapított létszámarány megfelelő feltételeket teremt arra, hogy óvodánk biztonságosan működhessen, hogy szakszolgálatainkat az előírásoknak megfelelően teljesíteni tudjuk.

Intézményünkbe valamennyi óvodapedagógus szakirányú főiskolai végzettséggel rendelkezik, munkánkat szakképzett dajkák segítik. Óvodapedagógusaink nyitottak az önművelésre, továbbképzésekre, törekszünk módszertani, szakmai kultúránk, tudásunk fejlesztésére programunk eredményes megvalósítása érdekében. A mai kor elvárásához igazodva elmondhatjuk, hogy számítógépes alapismeretekkel minden óvodapedagógus rendelkezik. A nevelőtestület valamennyi tagja elvégzett és tesz a továbbképzési kötelezettségének.

Dolgozók	Létszám adatok
Pedagógusok	Főigazgató/Óvodapedagógus 1 fő Főigazgató-helyettes/Óvodapedagógus 1 fő Óvodapedagógus 2 fő Kisgyermeknevelő 3 fő
Pedagógiai munkát közvetlenül segítő munkatársak	Óvodai dajka 2 fő Bölcsődei dajka 1 fő Gyógypedagógiai asszisztens 1 fő
Konyhai dolgozók	Élelmezésvezető 1 fő Főszakács/diétás szakács 1 fő Szakácsnő 1 fő Konyhai kisegítő 1 fő

Óvodapedagógusok

Intézményünkben a nevelőmunka irányítói és felelősei mi - óvodapedagógusok - vagyunk. Jelenlétünk a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek.

Sok múlik azon, hogy milyen értékeket közvetítünk. Óvodáskorban a mi személyes példánk a leghatásosabb nevelőerők egyike. Mindkét csoportnak két óvodapedagógusa van, akik heti váltásban dolgoznak, mert így egyforma felclősséggel és aktivitással szervezik és irányítják csoportjuk életét. Nevelőtestületünk tagjai lelkiileg kiegyensúlyozott, szakmailag sokoldalúan képzett, a kisgyermek személyiségét tiszteletben tartó és őt feltétel nélkül elfogadó személyiségek, akik folyamatosan keresik és használják a képességfejlesztést elősegítő segédanyagokat, eszközöket, valamint tudatosan törekszik a gyermekek aktivizálására, motiválására. Természetességük, a gyermekeket megértő megnyilvánulásaiik védelmet, biztonságot és elfogadást nyújtanak a kicsik számára.

Óvodai nevelő munkát segítő alkalmazottak

Ezen alkalmazottak körébe tartoznak a dajkák. A dajkák fontos szereplői egy-egy óvodai csoportnak, hiszen a törvényi előírásnak megfelelően minden csoportunkban a két fő óvodapedagógus mellett egy-egy dajka végzi a gyerekek nevelésével, fejlesztésével, gondozásával kapcsolatos teendőket. A dajkák munkakörének kialakítása úgy történik, hogy tevékenyen részt vehessenek a nevelési folyamatban.

A gyógypedagógiai asszisztens más-más tartalommal, de az óvodai programok és a csoport életéhez tartozó tevékenységekben közreműködő, segítő személy. Munkájukkal a mindennapi csoportos, vagy óvodai szintű rendezvények megszervezése könnyebbé válik, az

óvodapedagógusaink számára nagyobb lehetőség nyílik csoportjukban az egyéni fejlesztés végzésére. Mind a dajkák, mind a gyógypedagógiai asszisztens az óvodapedagógus útmutatása alapján végzik munkájukat. Ezen okok miatt - az óvodapedagógushoz hasonlóan -, egész lényükkel, magatartásukkal, beszéd stílusukkal, személyi higiéniájukkal, ápoltságukkal hatást gyakorolnak a kisgyermekekre.

Intézményünk dolgozóinak munkarendjét az intézmény működési rendjéhez igazítottuk, figyelembe véve az ide vonatkozó jogszabályokat. A személyre szabott konkrét feladatokat a dolgozók munkaköri leírása, az intézmény működési rendjét az intézmény Szervezeti és Működési Szabályzata tartalmazza.

Külső - a gyermekek speciális megsegítését végző - szakemberek

Intézményünk alapító okirata az alábbiak szerint rögzíti az intézményünkbe felvehető SNI-s gyermekeket:

- kevert specifikus fejlődési zavar (BNO kód F83)

A fogyatékoság típusának megfelelően a megsegítést végző külsős pedagógusok:

- logopédus
- gyógypedagógus

Külön gondot fordítunk arra, hogy a gyermek minden segítséget megkapjon hátrányainak leküzdéséhez.

Szükség és igény szerint az egészségügyi szolgálat külső szakemberei is segítik munkánkat:

- gyermekorvos
- védőnő

Dolgozóink egymás közötti kapcsolatát a korrektség, a kölcsönös tisztelet jellemzi. Öszinte, nyílt párbeszédre, korrekt kommunikációra, építő együttműködésre törekszünk valamennyi - az óvodával kapcsolatban lévő, vagy kapcsolatot kereső - intézménnyel, személlyel. Szakmai kapcsolatainkat az értékek tisztelete, az előrelépés, a segítségnyújtás iránti fogékonyság, a pedagógus hivatás iránti elkötelezettség jellemzi.

Az óvodapedagógusok minden támogatást megkapnak az óvodai integrációt segítő szakmai programokon, akkreditált továbbképzéseken való részvételhez.

Az intézményben szakmai munkaközösség alacsony pedagóguslétszám miatt nem működik.

13.2. Tárgyi feltételek

Az óvoda bővítése 2018-2019; teljes felújítása 2019-2021 években történt meg. Az épület komfortfokozata jó, amelyekben egészséges, esztétikus életkörnyezetet biztosítunk a gyerekeknek, szülőknek és dolgozóknak egyaránt.

- Óvodánk rendelkezik a pedagógiai program megvalósításához szükséges helyiségekkel, eszközökkel és tárgyi feltételekkel.
- Óvodánk berendezési tárgyai, felszereltsége praktikus, esztétikus.
- A csoportszobák az ott dolgozó felnőttek egyéniségét, ízlésvilágát tükrözik.
- Játékainkat az életkornak megfelelően, biztonság, tartósság, célszerűség, tudatosság alapján vásároljuk, készítjük.
- Sporteszköz- állományunk korszerű, gazdag, a sokoldalú testi fejlődést szolgálja.
- Informatikai eszközparkunkkal (számítógép, laptopok, projektor, fénymásoló, internet stb.) lépést tudunk tartani a XXI. század kihívásaival. Internettel ellátott laptopok állnak a pedagógusaink rendelkezésére az elektronikus formában történő pedagógiai dokumentációk elkészítéséhez.
- A szakmai munka színvonalának szinten tartása és fejlesztése érdekében kiemelt figyelmet fordítunk és keressük a lehetőségeket arra, hogy intézményünk tárgyi feltételeit folyamatosan bővítsük.
- Udvarunk az EU-s szabványoknak megfelelő játékeszközökkel van felszerelve.

14. Az óvodai élet megszervezése

14.1. Csoportok megszervezése

A törvényi előírások értelmében csoportonként 2 óvodapedagógus és 1 pedagógiai munkát segítő dajka látja el a pedagógiai programban vállalt nevelési feladatokat. Az óvodapedagógusi párok hosszabb távú együttes munkája biztosítja a gyermekcsoportok számára a nevelés zökkenőmentességét, folyamatosságát, lehetőségét az integrálásra. A párok heti váltásban dolgoznak, megbontására csak komoly szakmai indok esetén kerül sor. A csoportok létszáma a törvény előírásának megfelelően a fenntartó által meghatározott.

A csoportszervezés módja: vegyes életkorú csoportok.

Az óvodapedagógus módszertani szabadság messzemenő figyelembevételére építünk.

14.2. Időkeretek

14.2.1. Napirend

A csoportok óvodapedagógusai alakítják ki, amelyek az aktuálisan szervezett programok miatt csoportonként eltérőek lehetnek.

Napirendünk - az őszi és a nyári időszakban egyaránt - a gyermeki szükségletekhez és a különböző tevékenységekhez igazodik. A reggeli étkezés folyamatosan zajlik a párhuzamosan zajló tevékenységekkel, és napközben megteremtjük a közös étkezések lehetőségét is. Megfelelő időt biztosítunk a tisztálkodásra, öltözködésre és az étkezésekre az egyéni szükségletekhez igazodva. Napirendünk differenciált, rugalmassága mellett biztonságot, állandóságot biztosít a gyermekeknek, segíti a szokás-, és normarendszer alakulását, igazodik a gyermekek életkorához (különös tekintettel az sajátos nevelési igényű, és a kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre). Tervszerű, összehangolt tevékenységekkel elkerüljük a felesleges várakozásokat.

A legtöbb időt a játékra fordítjuk, a reggeli és délutáni összevont működés ideje alatt is a szabad játék a gyermekek elsődleges tevékenysége.

A lehetőségek kihasználásával minél több időt töltünk a szabadban (levegőzés, játék, különböző tevékenységek).

Optimális arányt alakítunk ki a mozgást és pihenést célzó tevékenységekben, hogy a gyermekek kielégíthessék mozgásigényüket, lehetőségük legyen a regenerálódásra is. A mindennapos szervezett testnevelés a beszélgető kör elején történik meg.

A pihenés hosszát, a gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni szükségleteinek összehangolásával alakítjuk ki a csoportokban.

6.30 - 11.30	Gyermekek fogadása Játék, tevékenység a csoportszobában, a szabadban <i>Tevékenységek:</i> verselés, mesélés, éneklés, zene, énekes játék, gyermektánc, rajzolás, festés, mintázás, kézi munka mindennapos mozgás, külső világ tevékeny megismerése 6.30-9.30 szabad játék (20 perc iskolaelőkészítő foglalkozás) 8.00-8.30 között folyamatos tízórai 9.30-9.35 Mindennapos testnevelés 9.35-10.00 beszélgetőkör, irányított tevékenységek (25 perc iskolaelőkészítő foglalkozás) 10.00- készülődés az udvarra (mosdó, öltözés) kb.10.15 -11.30-ig játék, mozgás a szabadban
11.35 -11.50	Készülődés az ebédhez, terítés.
11.50-12.20	Ebéd
12.20-12.45	Készülődés a pihenéshez, fogmosás, mese, pihenés, alvás
14.45-15.30	Folyamatos felkelés, uzsonna
15.30-16.30	Szabad játék, lehetőség szerint a szabadban.

14.2.2. Hetirend

A hetirend a napirendhez hasonlóan a folyamatosságot, a rendszerességet, a nyugalmat segíti elő óvodai csoportjainkban. A szokásrendszer segítségével lehetőséget nyújt óvodásaink napi életének megszervezéséhez. Összeállításánál figyelembe vesszük, hogy jusson elegendő idő a gyermeki tevékenységek, kezdeményezések, ötletek és javaslatok meghallgatására, kipróbálására vagy közös megvitatásra. A rugalmasság, a helyzetekhez való alkalmazkodás elősegíti, hogy a hetirend gyermekeink életének észrevétlen szabályozója legyen.

A tevékenységbe ágyazott tanulás az óvodapedagógus döntése alapján kötött vagy kötetlen formában valósul meg.

Minden nap egy-egy kiemelt tevékenységi terület köré csoportosítva valósítjuk meg a komplex ismeretnyújtást, amely kötetlenül és esetenként csoportos foglalkozások szervezésével kötött formában valósul meg.

HETIREND				
Tevékenységi területek				
Külső világ tevékeny megismerése	Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	Ének, zene, népi játék, gyermektánc	Mindennapos mozgás	Verselés, mesélés
Mindennapos tevékenység				
Mozgásos játék			Anyanyelvi játékok	

Óvodánk heti rendje csoportonként változó.

A szervezett tanulás formái:

- kötelező foglalkozás: mozgás, mozgásos játékok, mese
- a tevékenységekben megvalósuló tanulás: az óvodapedagógusok döntési joga, a gyermekcsoport fejlettségi szintjének megfelelően meghatározni, változtatni a kötelező foglalkozások vezetésének elvét
- a tevékenységekben megvalósuló kezdeményezés: ének, zene, énekes játék, gyermektánc, rajzolás, festés, mintázás, kézi munka, külső világ tevékeny megismerése, matematikai tapasztalatszerzés, munka jellegű tevékenységek

A feldolgozandó anyag, a tevékenységformák jellemzői alapján az óvodapedagógusok, a csoport és részképességek, igények és egyéni tulajdonságok figyelembevételével döntenek el a munkaformák szervezését.

- **frontális:** mozgás
- **csoportos, mikrocsoporthoz, páros:** verselés, mesélés, ének, zene, énekes játék, gyermektánc, rajzolás, festés, mintázás, kézi munka, mozgás, külső világ tevékeny megismerése, matematikai tapasztalatszerzés, munka jellegű tevékenységek
- **egyéni:** egyéni igények szerint, részképességek fejlesztése

A szervezett tanulás időkeretei:

- 3-4 éveseknél napi 10-15 perc
- 4-5 éveseknél napi 15-20 perc
- 6-7 éveseknél napi 45 perc

A tanuláshoz szükséges módszerek kiválasztása:

Az óvodapedagógusok bátran élhetnek a pedagógiai módszertani szabadság lehetőségével, ha az mindenben megfelel az életkori sajátosságoknak, az adott tevékenységeknek, a gyermekek érdeklődésének. Állandó elemként alkalmazhatjuk a játékosság, a felfedezés és a ráébredés lehetőségeit. Ezért fontos az új ismeretek szerzése a minél gazdagabb ötletek megvalósítása érdekében. Folyamatosan fejlesztjük tudásunkat, módszertani kultúránkat.

Tervezés

A programban meghatározott céljainkat és feladatainkat a gyermekek egyéni adottságaihoz igazodva, az éves nevelési tervben rögzítjük. Intézményünk nevelési-oktatási céljai meghatározzák a módszerek, eljárások kiválasztását, alkalmazását. Nevelőmunkánk a képességek, készségek, attitűdök (kompetenciák) fejlesztésére irányul, ezért a cselekvésen keresztül szerzett tapasztalatok gyűjtésére és a képességek alkalmazására helyezzük a hangsúlyt. Terveinket témahetenként, egymásra épülve, komplexen készítjük, tervezésünk ritmusát az évszakok változása, jeles napok figyelembevétele adja.

Az óvodapedagógus tervezési folyamatának tartalmi kritériuma, feladatai:

- Tudatos, logikus, áttekinthető tervezés, elfogadott, közös értékrend mentén.
- Nevelésközpontúság, célok pontos megfogalmazása (ONAP, PP).
- A dokumentumok pontos, naprakész, szabályoknak megfelelő vezetése.
- Konkrét pedagógiai jellemzők, körülmények figyelembevétele.
- Többoldali tapasztalatszerzésre, differenciálásra törekvő tervezés.
- Rugalmas, adaptív tervezés a felmerülő igények szerint.

A tervezési munkánk folyamatos ellenőrzése, értékelése

Az OVPED és OVIKRETA rendszerben megtervezzük a játék és tevékenységtéma vázát tematikus tervekben, az ehhez kapcsolódó nevelési és szervezési feladatokat, kidolgozzuk a műveltségtartalmak lehetőségeit. Reflexióban értékeljük a történéseket, tapasztalatainkat. A gyermekek fejlődésére vonatkozó megfigyeléseinket évente kétszer lejegyezzük, erről a szülőket egyéni fogadóóra formájában tájékoztatjuk.

Munkánk minőségét elsősorban az önellenőrzés és önértékelés eszközeivel állapítjuk meg, de fontos visszajelzés számunkra a hospitáló kollégák és vezető visszajelzései is. A gondozottság, a derűs lelkiállapot, a gyerekek fantáziadús játéka, a jókedvvel végzett rajzolás, festés, a figyelmes mesehallgatás, a különböző életkorú gyerekek társas kapcsolatainak rendezettsége, találékonyságuk, beszédük mutatják munkánk eredményességét.

Testületünk döntése alapján programunkban megfogalmazott célkitűzéseinket folyamatosan ellenőrizzük, melyből minden évben kiemelünk egy-egy nevelési feladatot. Azt vizsgáljuk meg, hogy az általunk megfogalmazott célok összhangban vannak-e napi munkánkkal.

A nevelési feladatokon kívül egy-egy tevékenységformát is értékelünk (játék, mese, mozgás, vizuális tevékenység, ének, környezet), elméleti és gyakorlati oldalról is megvizsgáljuk az adott területet.

Legfontosabb módszereink a megfigyelés, beszélgetés, látogatás, írásos munka, kérdőívek kitöltése. A folyamatos ellenőrző-értékelő munka eredménye, hogy feltárjuk hiányosságainkat és közösen döntünk a javításról.

Nagyon fontosak értekezleteink, ahol kieseréljük gondolatainkat, megbeszéljük problémáinkat, felvetjük újító ötleteinket. A gyerekek viselkedésén, életkorukhoz illő tudásán keresztül a szülők is képet kapnak munkánkról.

14.3. Az intézmény jeles napjai, hagyományai

Az ünnepek- az érzelmi nevelés sajátos színterei- a mindennapoktól eltérő közösségi események.

Mély érzelmi nyomokat hagynak a gyermekekben az ünnepnapokhoz kapcsolódó közös élmények, ha a jeles napokat megelőző közös készülődések, az ünnep napján a gyermekeket körülvevő felnőttek magatartása és a környezet jelzései (ünnepek jelképei) hitelesek. Átérik az ünnepnapok másságát, a bensőséges összetartozás élményét, alapozódik az „ünnepelni tudás” képessége. Ezek a gyermeki élmények hatnak a család szemléletmódjára, bevonva őket a készülődésbe, ünneplésbe.

Ünnepnapok másságából fakadóan az egész óvoda „ünnepi ruhát” ölt. Esztétikai érzékformáló hatást nyújt az óvodapedagógusok, társak látványa és az összhangot tükröző feldíszített csoportszobák. Az ünnepi készülődésben az érzelemfokozó hangulati elemeket helyezzük előtérbe, hiszen az a cél, hogy az ünnep maga az élmény legyen. Nemcsak az összetartozást erősítjük, hanem az esztétikus környezet, öltözködés iránti igény is megalapozódik. A gyermek megtanulja, hogy az ünnepnapokhoz más viselkedés, magatartás illik.

Bensőséges hangulatot teremtve ünnepeljük jeles napjainkat. Hagyományaink ápolása biztonságérzetünk és szervezeti életünk állandóságának bizonyítéka.

Szüret:

A szüret hagyományaival és hozzá kapcsolódó eszközeivel, kifejezéseivel ismertetjük meg a gyermekeket, élve a népi játékok és népzene lehetőségeivel. A szüret alkalmával felelevenítjük

a szüretelés, szőlőpréslés folyamatát, eredményeként megkóstoljuk a belőle nyert nedűt. Délelőttünket táncos mulatsággal zárjuk.

Márton nap:

Elmeséljük a Márton naphoz fűződő mondát, megismertetjük a hozzá kapcsolódó népszokásokat, időjóslásokat. Lúdról szóló énekes játékok, mondókák, versek, mesék kerülnek előtérbe ezen a napon. Családi délután keretében lámpásokat készítünk, majd az óvoda udvarán táncházzal, lámpás felvonulással emlékezünk meg Szent Márton püspökről. A vendégeket sült almával, sütőtökkel, libazsíros kenyérrel és meleg teával vendégeljük meg.

Egészségnap:

Kiemelt feladatunknak tartjuk a gyermekek egészségének erősítését, védelmét, megőrzését.. Alkalmat biztosítunk arra is, hogy egészséges ételeket, italokat kóstoljanak gyermekeikkel együtt. A délelőtti folyamán mindent az egészséges életmód jegyében szervezünk (egészségvédelem, egészséges táplálkozás, mozgás fontossága, környezettudatos magatartás).

Advent:

A várakozás időszaka, amely az ünnepre való lelki felkészülés jegyében telik. Adventi koszorút készítünk, mézeskalácsot sütünk, adventi vásárt tartunk.

Mikulásvárás:

A gyermekeknek elmeséljük Szent Miklós legendáját. Lehetőséget biztosítunk szerény kívánságaik kinyilvánítására (Mikulás postaláda). Érzelmileg ráhangolódunk a Mikulás érkezésére.

Luca napja:

Luca napi babonákkal, népszokásokkal és hiedelmekkel ismertetjük meg a gyermekeket, Luca-napi búzát vetünk.

Farsang:

A téltemetés-tavaszwárás jegyében zajló, tréfás, bolondozós, eszem-iszom mulatság. Óvodánkban vidám álarcos jelmezbált szervezünk gyermekeinknek, amelynek részeként ügyességi játékokon és táncmulatságon vehetnek részt.

Kiszézés:

Talán a legnépszerűbb télűző szokás, melynek keretén belül a csoportjaink kisebb-nagyobb szalmababát készítenek. Az Eger patakhoz lesétálunk, ahol énekszóval, rigmusokkal kísérve a patakba vetjük a kiszebabákat, ezzel elűzve a telet, a betegségeket és a rossz dolgokat.

Nemzeti ünnepünk:

A gyermekek életkorához igazodva megismertetjük őket az ünnep jelképcével (zászló, kokárda), történelmi tárgyú könyvekkel, tárgyakkal, képekkel. Beszélgetünk a magyar

huszárokról, életmódjukról, a forradalom és a szabadságharc jelentőségéről, hogy magyarok vagyunk, Magyarországon élünk, magyar nyelven beszélünk. Ezzel is segítjük a gyermekekben elhinteni a magyarságtudatot. Huszár nótákat és verseket tanulunk. Verbunkos zenét hallgatunk, masírozunk rá, katonás játékokat játszunk.

Húsvét:

Az élet megújulásának ünnepe. Óvodánkban hagyománnyá vált a tojás festés, locsolkodás. A fiúk locsolóverset mondanak és meglocsolják a lányokat, hogy el ne hervadjanak. A lányok a locsolást megköszönő verssel, és kis meglepetéssel viszonzozzák a fiúk kedvességét.

Víz világnapja:

Célunk, hogy ráirányítsuk gyermekeink figyelmét a mindenki számára éltető, tiszta víz fontosságára és az édesvízkészletek veszélyeztetettségére. Ezen a zöld jeles napon a hegyesdi halastóhoz kirándulunk a gyermekkel és megfigyeljük a tó élővilágát (madarak, nádas).

Anyák napja:

Meghitt ünnepünk, vele erősítjük a meghatározó, egész életre kiható kapcsolatot anya és gyermeke között, és a szeretet, tisztelet érzését. Gyermekeink saját készítésű ajándékkal, versekkel, énekekkel lepik meg édesanyjukat, nagymamáikat.

Gyermeknap:

Ebből az alkalomból egész napos programot szervezünk a gyermekeknek. Délelőtt bohóc műsor, légvár, rendőrségi, tűzoltó bemutató, lovas kocsikázás várja a gyermekeket. Délután a családok is bekapcsolódnak a gyermeknap programokba, vidám versenyeket, játékokat, gyermek-szülő sorversenyeket szervezünk. Frissen sült gofrival, rágsálnivalókkal, limonádéval kedveskedünk a vendégeknek.

Évzáró kirándulás:

Ballagó nagycsoportosaink egész napos búcsú kirándulása a balatoncsicsói Erdei Iskolába. Erdei tanösvény túra, kézműves foglalkozás, interaktív élményterem, vidám sportversenyek, játékok várják a gyermekeket. Délután a szülőkkel, gyermekekkel, óvodapedagógusokkal együtt egy közös, jó hangulatú szalonnasütésen vesznek részt.

14.4. A kiemelt figyelmet igénylő gyerekek fejlődésének segítése

14.4.1. Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése

Nevelőtestületünk vállalja a sajátos nevelési igényű gyermekek gondozását, fejlesztését. Ezt a munkát a többi kisgyermekkel együtt, integráltan valósítjuk meg. A feladat vállalásánál nagymértékben motivált bennünket az, hogy szeretnénk az iskolába való beilleszkedésüket zökkenőmentessé tenni, és minél jobban alkalmassá tenni őket az iskolai feladatok elvégzésére.

Intézményünkben az Alapító Okiratunk szerint azok a sajátos nevelési igényű gyermekek nevelhetők, akik a Veszprém Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Vármegyei Szakértői Bizottság véleménye alapján:

- egyéb pszichés fejlődési zavar - kevert specifikus fejlődési zavar nehézséggel küzdenek.

Az SNI-s gyermekek integrált nevelését-fejlesztését úgy végezzük, hogy saját humánerőforrásunk mellett fogyatékoságuk típusának megfelelő külső szakember (logopédus, gyógypedagógus) segítségét vesszük igénybe a szakvéleményben előírt fejlesztési területekhez a meghatározott időkeretnek megfelelően. Az ő munkájukat megsegítendő - útmutatásaik alapján végzik óvodapedagógusaink a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztését.

A szakemberekkel folyamatos kapcsolatban állunk, munkájukat szakmai tudásunkhoz mérten kiegészítjük.

Integráló óvodaként a következő célokat tűztük ki:

- Fejlesztjük az alkalmazkodó készséget, akaratot, önállóságra törekvést, érzelmi életet és együttműködést
- Biztosítjuk a szükséges környezetet, tárgyi feltételeket és segédeszközöket
- A napirend, napi játék, tevékenységek során a gyermek számára csak annyi segítséget biztosítunk, ami a további önálló cselekvéshez szükséges
- Elvárásainkat a sajátos nevelési igényű gyermek fejlődésének üteméhez igazítjuk
- Fejlesztésüket a számukra megfelelő területeken valósítjuk meg.
- Ezáltal javul a gyermekek életminősége, társadalmi beilleszkedése.
- Csökkennnek a sajátos helyzetből adódó hátrányok, természetessé válik a gyermekek közötti különbségek elfogadása.
- Harmonikus, nyugodt óvodai környezetünkben biztosított a gyerekek integrált nevelése, esélyegyenlősége.

14.4.2. Beilleszkedési, tanulási, magatartási zavarral küzdő gyermekek nevelése

Ila a gyermek szakértői vélemény alapján beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd, illetve a megismerő funkciók, vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra vissza nem vezethető tartós és súlyos rendellenességével küzd, fejlesztő foglalkozásra jogosult. A fejlesztő foglalkozás az óvodai nevelés keretében megvalósítható.

A tanulási zavar jellegzetes tünete a figyelem zavarai. A tanulási nehézségekből kialakulhatnak viselkedési rendellenességek, amelyek valójában stratégiák a kudarcok kezelésére (bohóckodó, nyafogó, szélsőséges érzelmi reakciót adó). A tanulási nehézséget általában több ok együttes

hatása okozza. Hozzájárulhatnak társadalmi okok, káros szokások (túl sok képernyő idő), de lehet genetikai háttere is.

Az óvodapedagógus feladata:

- egyéni képességfejlesztés, rendszeres, tudatosan szervezett és tervezett tanulási helyzet létrehozása, a sikeres óvodai beilleszkedéshez szükséges testi, szociális és értelmi érettség terén mutatkozó részképességbeli hiányosságok pótlása
- a gyermek alkalmazkodásának, kortárs csoportba való beilleszkedésének segítése
- együttműködés a családdal, szakemberekkel

14.4.3. Kiemelten tehetséges gyerekek

Tehetséggondozásunk célja, hogy felismerjük a tehetséget és megjelenési formáit, segítjük a gyermeket a továbbfejlődésben, kielégítjük a kiemelkedő képességű gyermek megismerési, alkotási képességeit, megfelelő légkört biztosítunk.

Az óvodapedagógus feladata:

- szabad, biztonságos, szeretetteljes légkör biztosítása
- a gyermek fejlettségi szintjére épülő tudatos, célirányos fejlesztés
- szabadidős tevékenység során adjon módot sokféle kreatív lehetőségre
- folyamatos kapcsolattartás szülőkkel a tehetség kibontakoztatásának érdekében
- segítségadás a szülőknek a megfelelő iskolaválasztásban

14.4.4. Szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek

A szociálisan hátrányos helyzetű gyerekek fejlesztését megkülönböztetett figyelemmel kísérjük.

Tapasztalataink alapján a hátrányos helyzet leggyakoribb okai a rossz lakáskörülmények, az alacsony iskolázottság, az anyagi nehézségek.

A gyermekek fejlődésében az óvodapedagógus személye, a problémák iránti érzékenysége meghatározó. A vidám környezet, a jól felszerelt csoportszobák, érdekes játékeszközök tevékenységre ösztönzik a gyerekeket. Az óvodapedagógus segítségével ismereteket szereznek, tapasztalatokat gyűjtenek szűkebb és tágabb környezetükről. Szeretetteljes, biztonságos az egyéni különbségeket toleráló légkörben, ésszerű korlátokkal minden gyermeknek esélyt adunk saját erősségeik felismerésére és a sikerélményre. Elfogadjuk és tiszteletben tartjuk a másságot, erre neveljük gyermekeinket is.

Vegyes életkorú csoportjainkban adott a lehetőség, hogy többféle kapcsolat alakuljon ki a gyerekek között, viselkedésmintákat tanulhatnak egymástól.

Folyamatosan figyeljük fejlődésüket, egyénre szabott segítséget kapnak tőlünk. Amennyiben a gyermekek fejlődése a kívánttól elmarad, külső szakember segítségét kérjük.

15. Az óvoda kapcsolatrendszere

Alapvető elvünk, hogy minden olyan személlyel és intézménnyel élő kapcsolatot alakítunk és tartunk fenn, akik nevelő munkánk hatékonyságát növelni tudják. Óvodánk kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt, az óvodai élet során, óvodai élet után meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükségletekhez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.

15.1. Az óvoda és a család kapcsolata

Óvodai nevelésünk a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködésünk. Arra törekszünk, hogy a családi nevelést kiegészítve gondozzuk, ápoljuk, védjük, neveljük, harmonikusan fejlesszük a gyermeket.

Óvodánk nem vállalhatja át a családi nevelés feladatainak megoldását, de hozzájárulhatunk a családi szocializáció esetleg kedvezőtlen hatásainak enyhítéséhez. A szülőket nevelő partnernek tekintjük, ismertetjük velük a nevelési felfogásunkat, programunk célját, feladatát. Minden lehetőséget megragadunk annak érdekében, hogy a családi nevelési eljárásokat, szokásokat, sajátosságait megismerjük. Óvodai nevelésünk nem lehet eredményes családi megerősítés nélkül, elengedhetetlen az összhangban történő nevelés. A gyermek egyéni fejlődéséről folyamatosan konzultálunk a szülővel. Fontosnak tartjuk a hiteles tájékoztatást, a szülő problémaérzékenységét, nagyfokú tapintattal előremutató segítséget nyújtunk.

A családdal történő nyílt, őszinte együttműködés csak a kölcsönös bizalom alapján valósulhat meg. A szülőnek tapasztalnia kell, hogy tiszteletben tartjuk nevelési elveit, hogy szeretjük gyermekét. Figyelembe vesszük a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesítjük az intervenciók gyakorlatot, aza a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

A kapcsolattartás formái:

- A beíratás az első személyes kapcsolat a szülővel és a gyermekkel
 - adatlap kitöltése
 - ismerkedés az óvodával
 - óvoda bemutatása (óvodapedagógus, dajka, óvoda helyiségei, játékok)
 - gyermek fejlődésének folyamatos figyelemmel kísérése, anamnézis

- Szülői értekezletek. Év elején röviden és egyszerűen ismertetjük nevelési elveinket, programunk célját, szervezési feladatainkat. Év közben a csoport életének, fejlődésének megbeszélése.
- Családlátogatás a szülők igényeihez alkalmazkodva. A családi szokások, a gyermek életkörülményeinek megismerése a célunk.
- Személyes beszélgetések kezdeményezhetők, amikor az óvodapedagógus úgy látja, hogy a gyermek óvodai életének rendezésében erre szükség van.
- Családi délutánok szervezése (Márton nap, adventi vásár, farsang, gyermeknap, nagycsoportosok búcsúkirándulása) Ezek szervezése, lebonyolítása az óvoda-család közti kapcsolat mélyülését segíti.
- Szülők Szervezet: a szülők érdekeit képviseli, a szülők véleménynyilvánításának színtere

15. 2. Az óvoda és bölcsőde kapcsolata

A bölcsőde intézményünk szerves része. Az itt dolgozó kisgyermekgondozók szakirányú végzettséggel rendelkeznek.

Az óvodában és bölcsődében dolgozó nevelők folyamatosan együttműködnek annak érdekében, hogy az ide járó gyerekek zökkenőmentesen átszokjanak az óvodába.

Közös programokat szervezünk számukra az óvodásokkal és gyakori látogatással, fokozatosan ismertetjük meg őket leendő társaikkal, környezetükkel.

15.3. Az óvoda és az iskola kapcsolata

Az óvoda-iskola kapcsolatában arra törekszünk, hogy az iskola megismerje azt a szándékunkat, hogy a gyermeket egyéni képességeinek megfelelően úgy neveljük és fejlesszük, hogy a környezetében jól eligazodjon, együttműködő, kapcsolatteremtő és az iskolai tanulmányok megkezdésére képes legyen.

Fontosnak tartjuk, hogy az átmenetet minél zökkenőmentesebbé tegyük. Ennek érdekében folyamatos, rendszeres, hagyományteremtő-és megtartó kapcsolatra törekszünk az iskolával.

A jó kapcsolat alapja a tisztelet és megbecsülés egymás munkája iránt.

Az együttműködés alapjai:

- Ápoljuk az emberi és szakmai kapcsolatokat az iskola tanítóival, tanáraival, érdeklődünk egymás munkája, problémái, eredményei iránt.
- Kölsönös látogatások és tapasztalatszerzés. Az első osztályosokat meglátogatjuk a tanév elején(november-december) az iskolában, érdeklődünk beilleszkedésükről. A

leendő első osztályos tanító néni iskola-előkészítő foglalkozásokat tart az óvodában és az iskolában 4 alkalommal.

- Szülői értekezleten az első osztályos tanító néni tájékoztatja a szülőket pedagógiai elképzeléseiről, az iskolába lépés teendőiről.
- A tanévnyitó ünnepélyen műsorral köszöntjük az iskolásokat, tanítókat, tanárokat.

15.4. Óvodánk egyéb kapcsolatai

15.4.1. Kapcsolat a fenntartóval

A fenntartóval való kapcsolatunk részben hivatalos, részben támogató, segítő jellegű. Problémáink megoldását az együttműködés jellemzi.

A kapcsolattartás formái:

- A fenntartó önkormányzatokkal nagyon jó az együttműködés
- A polgármesterek, jegyző bármilyen témában segítenek, ellenőrzik munkánkat.
- A képviselőtestületet rendszeresen tájékoztatjuk nevelési tevékenységünkről.
- Közös Önkormányzati Hivatal végzi a pénzügyi, gazdasági feladatokat.

15.4.2. Kapcsolat a helyi Művelődési Házzal

- Könyvtár: könyvtárlátogatás során a gyermekek életkoruknak megfelelő tájékoztatást kapnak a könyvtár használatáról.
- Megtekintjük az aktuális kiállításokat
- Interaktív zenés gyermekműsorokon, bábszínházi előadásokon veszünk részt a Kultúrház szervezésében
- A falu rendezvényein szerepelnek óvodásaink rövid zenés-táncos műsorokkal

15.4.3. Az óvoda és a Pedagógiai Szakszolgálat kapcsolata

A Veszprém Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Tapolcai Tagintézményének logopédusai a nevelési év elején felméri a nagycsoportos korú gyermekeket. A beszédhibás gyermekek heti egy alkalommal logopédiai fejlesztésben részesülnek az óvodában.

KOFA szűréssel a háromévesek beszédfejlettségét is mérik, a megkésett beszédfejlődésű gyermekek is terápiában részesülnek.

Minden év szeptemberében pedagógiai szűrést is szerveznek az óvoda által lemaradást tapasztalható gyermekeknél és akiknél indokolt heti egy alkalommal fejlesztő órákon vehetnek részt a szakszolgálatnál.

15.4.4. Az óvoda és a Gyermekjóléti Szolgálat kapcsolata

Fontosnak tartjuk, hogy minden, a Gyermekjóléti Szolgálat látókörébe kerülő kisgyerek minél előbb intézményi nevelésben részesüljön és kiemelt gondoskodást, figyelmet kapjon, hogy ezáltal csökkentsük a neveltetésükből adódó hátrányukat. Figyelünk a Gyermekjóléti Szolgálat jelzéseire, szükség esetén segítségüket kérjük.

15.4.5. Az egészségügyi intézményekkel folyamatos kapcsolattartás, szűrések, vizsgálatok

A védőnő a gyermekek ápoltságát kíséri figyelemmel havi rendszerességgel.

15.4.5. Egyház

Figyelembe vesszük a lelkiismereti és vallásszabadságról szóló rendelkezést, amely óvodánkban lehetőséget biztosít hittan igénybevételére. Évente történik felmérés a szülői igényekről, és ennek alapján biztosítjuk a hitoktató számára a helyet.

A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükségletekhez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában intézményünk nyitott és együttműködő.

16. Gyermekvédelem az óvodában

Nevelő, fejlesztő munkánk során figyelembe vesszük, hogy óvodásaink eltérő szociokulturális környezetből kerülnek óvodába. Fontos feladatunk az egyéni sorsokkal való törődés.

Évente feltárjuk azokat a körülményeket, amelyek óvodásaink családi helyzetét hátrányosan érintik, illetve veszélyeztetik.

Feladatunk a segítségnyújtás, a hátrányok enyhítése, az óvodai keretek közötti kompenzálás biztosítása. Az egyéni bánásmód, a családi nevelés gyermek iránti felelősségének erősítése, a tapintatos egyéni, személyes kapcsolattartás alapvető nevelési módszerünk.

A gyermekvédelmi felelős munkája:

A gyermekvédelmi felelős a gyermek-és ifjúságvédelem alapellátáshoz tartozó jelzőrendszer szerves része. Személyét a főigazgató választja ki és megbízásából képviseli a gyermek- és ifjúságvédelmi szempontokat, szervezi és irányítja, személyes részvételével elősegíti ezeknek a szempontoknak az érvényesülését.

A gyermekvédelmi felelős feladata:

- Folyamatosan kapcsolatot tart általában és konkrét esetekben a Gyermekjóléti Szolgálattal, gyámhatósággal, valamint a családokkal foglalkozó szakemberekkel (orvos, védőnő, stb.)

- Az intézményben jól látható helyen közzéteszi a gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézmények címét, telefonszámát.
- Összehangolja a gyermekvédelmi tevékenységet az intézményben dolgozó óvodapedagógusok között.
- Nyilvántartja a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekeket. Feljegyzi a gyermekkel, illetve a családdal történt intézkedéseket és azok eredményességét.
- Figyelemmel kíséri a gyermekek fejlődését befolyásoló, veszélyeztető körülményeket, konkrét jeleket. Megteszi a szükséges intézkedéseket.

A gyermekvédelemmel kapcsolatos pedagógiai feladataink

A gyermekvédelmi munka valamennyi óvodapedagógus feladata.

Feladataink:

- Nevelő és oktató tevékenység keretében az ismereteket tárgyilagosan és sokoldalúan közvetítjük.
- Nevelőtevékenységünk során figyelembe vesszük:
 - egyéni képességét
 - tehetségét
 - fejlődésének ütemét
 - szociokulturális helyzetét
 - fejlettségét
 - másságát
- Segítjük a gyermek képességének, tehetségének kibontakoztatását.
- A gyermekek részére az egészségük, testi épségük megőrzéséhez szükséges ismereteket adjuk át, ezek elsajátításáról győződünk meg.
- Ha észleljük, hogy a gyermek balesetet szenved, vagy ennek veszélye fennáll a szükséges intézkedéseket tesszük meg.
- A gyermekek emberi méltóságát és jogait tartjuk tiszteletben,
- A szülőket figyelmeztetjük, ha gyermeke jogainak megóvása vagy fejlődésének elősegítése érdekében intézkedést tartunk szükségesnek.
- A szülő javaslataira, kérdéseire érdemi választ adjunk.
- Közreműködünk a gyermek és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében s ennek érdekében együttműködünk a Gyermekjóléti Szolgálattal, más intézményekkel és hatóságokkal.

A gyermekvédelem hatékonyságát elősegítő tevékenységek intézményünkben

- Rendszeres családlátogatások, szülői értekezletek, nyílt napok, családi délutánok, fogadóórák, Egyénre szóló tervezés, nyomon követés,
- Személyiségfejlesztő, ismeretterjesztő megbeszélések a nevelőtestületben.
- Gyermek és szülői jogok, kötelességek ismertetése szülői értekezlet keretében
- Kapcsolattartás a Gyermekjóléti Szolgálattal, esetmegbeszélésen való részvétel.

17. Pedagógiai munkánkat meghatározó dokumentumok

Nevelőmunkánk hatékonysága és eredményessége érdekében pedagógiai dokumentumaink és az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja közötti összhangra törekszünk. Fontosnak tartjuk a szakmai dokumentumok felelősségteljes, pontos naprakész vezetését, figyelemmel követését, megvalósítását, folyamatos fejlesztését. Biztosítjuk az adatok védelmét és bizalmas kezelését. A szülők a gyermekkel kapcsolatos pedagógiai történeésekről csak az óvodapedagógustól kaphatnak felvilágosítást!

A dokumentumaink a jogszabályi előírásoknak megfelelően készültek: (Munkaterv, Szervezeti és működési szabályzat (SzMSz), Házi rend, Felvételi és előjegyzési napló, Mulasztási napló, Csoportnapló).

Munkaterv tartalmazza:

- a tervezés jogszabályi háttérét;
- helyzetképet;
- a nevelési év rendjét;
- kiemelt céljainkat és feladatainkat;
- önértékelést;
- ünnepeket, hagyományokat, rendezvényeket;
- tervezett felújításokat és szakmai fejlesztéseket;
- vezetői ellenőrzést;
- belső ellenőrzés rendjét;
- kiemelt tanügyi-gazgatási és munkáltatási feladatokat;
- az óvoda kapcsolatait;
- jegyzőkönyvet;
- mellékleteket.

Házirend tartalmazza:

- a házirend célját, feladatát;
- általános információkat;
- az óvoda használatba vételének rendjét;
- gyermekek az óvodában (jogok, ápoltság, egészségügyi és egyéb szabályozások);
- szülők az óvodában (jogok, köteleességek, együttműködési lehetőségek);
- pedagógusmunka az óvodában (köteleességek, jogok);
- az intézmény biztonságát garantáló szabályokat.

Felvételi és mulasztási napló

Köznevelési intézmények rendeltetésszerű működésük során a köznevelésért felelős miniszter által jóváhagyott, az állam által díjmentesen biztosított tanulmányi rendszert kötelesek használni. (OVIKRÉTA). Az óvodapedagógusok feladata a napló folyamatos, naprakész vezetése.

Tartalmazza:

- a gyermekek személyi adatait;
- a felvétel és óvodakezdés időpontját;
- az igazolt és igazolatlan napok számát.
- szülői és orvosi igazolásokat

Csoportnapló tartalmazza:

- a gyermekek névsorát, jelét, születésnapját;
- statisztikai adatokat;
- a gyermekcsoport napirendjét, hetirendjét;
- óvodánk programjait (ünnepeink, jeles napjaink, rendezvényeink);
- tanköteles korú gyermekek nevét;
- fejlesztésben részesülő és szakvéleménnyel rendelkező gyermekek nevét;
- beszoktatási tervet és értékelést;
- a gyermekcsoportok szokás és szabályrendszerét és értékelését;
- nyári nevelési tervet;
- évszakoknak megfelelően a tematikus terveket, heti terveket, óvodapedagógusok reflexióit;
- kapcsolatot a szülőkkel (szülői értekezlet, nyílt nap, fogadóóra, nyilatkozat);
- feljegyzéseket.

Fejlődést nyomon követő dokumentum

A gyermekek egyéni fejlődésének nyomon követése az óvodába kerüléstől egészen az iskolába lépésig tart, ezeket a megfigyeléseket évente két alkalommal rögzítjük az OVIKRÉTA informatikai rendszerben. Fogadóóra keretén belül lehetőséget kínálunk a szülőknek a betekintésre, tájékozódásra a gyermekének életkori sajátosságaihoz mért készség szintjéről, fejlettségi állapotáról.

Tartalmazza:

- az anamnézist;
- egyéni fejlődés mutatóit a fejlesztés várható menetét;
- a gyermek fejlődését segítő megállapításokat, intézkedéseket, elért eredményeket.

18. Mérés, értékelés, ellenőrzés rendszere

18.1. A pedagógiai munka ellenőrzése

A folyamat célja: az intézmény hatékony működésének elősegítése, adatok gyűjtése, a hibák javítása, az eredmények megerősítése, a hatékony módszerek elterjesztése annak érdekében, hogy az intézményben dolgozók munkájának színvonala napról – napra közelítsen a nevelési programban megfogalmazott értékekhez, elvekhez és pedagógiai gyakorlathoz.

Az ellenőrzés alapelvei:

- az óvodapedagógus önállóságának tiszteletben tartása
- a pozitív folyamatok erősítése
- a kölcsönös bizalomra építés
- az önállóság, önértékelés fejlesztése
- ösztönzés, perspektíva adása
- humánus megközelítés

Az ellenőrzés módszerei:

- szempontok szerinti csoportlátogatás
- szóbeli vagy írásbeli beszámoltatás
- dokumentumok ellenőrzése

Az ellenőrzésre jogosultak:

- főigazgató
- főigazgató- helyettes

Az ellenőrzés következményei:

- jól működő folyamatok megerősítése
- visszacsatolás
- dicséret, jutalom vagy elmarasztalás, fegyelmi eljárás

A belső ellenőrzés éves terv alapján folyik, mely az éves munkaterv része. Tartalmazza az ellenőrzés célját, időpontját, határidőket, felelősöket.

18.2. A gyermek fejlődésének nyomon követése, a gyermekek mérésének rendje

A gyermekek fejlődésének nyomon követése az óvodapedagógus feladata.

Minden gyermek fejlődését az OVPED és az OVIKRÉTA informatikai rendszerben összeállított szempontsor alapján követjük.

Az adatlap tartalma:

- anamnézis
- képesség értékelés:
 - motoros képességek
 - értelmi képességek
 - érzelmi, akarati képességek
 - szocializációs képességek
- pedagógiai jellemzés
- fejlesztési terv

Mérés, értékelés menete:

Az anamnézis felvétele a gyermek óvodába lépését követő hónap.

Tapasztalatok rögzítése

Szükség szerint fejlesztési terv készítése

Mérés intervalluma:

A nevelési év során folyamatos megfigyelést végzünk, melynek tapasztalatait, évente két alkalommal rögzítjük (február, június).

Mérési eredmények feldolgozása:

A gyermekek mérésénél a mérés összesítése a csoportban dolgozó óvodapedagógusok feladata.

A mérési eredményeket (bemenet, kimenet) a főigazgató-helyettes összesíti, majd elemzi. Az elemzés eredményeit a főigazgatót tájékoztatva közösen megállapítják az erősségeket, fejlesztendő területeket, majd elkészítik a fejlesztési tervet. A meghatározásra került fejlesztések beépülnek a következő nevelési év tervei, feladatai közé.

19. Érvényességi rendelkezések

Az óvodai nevelési program érvényességi ideje: határozatlan idejű

A nevelőtestület határozata alapján 2025. szeptember 1-jén lép hatályba és határozatlan időre szól.

A nevelési program módosításának lehetséges indokai:

- A fenntartó által meghatározott feladatváltozás
- Jogszabályváltozás
- Szervezeti átalakítás
- A nevelőtestület más program bevezetéséről dönt.
- Előírás a programmódosítás előterjesztésére:
- Írásbeli előterjesztés az óvoda vezetőségének
- Részletes szóbeli előterjesztés nevelőtestületi értekezleten.

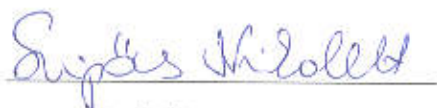
Folyamatos, tervezett programelemző, értékelő vizsgálatok:

- minden nevelési év végén a nevelőtestület által kidolgozott szempontrendszer alapján értékeljük az éves nevelési feladatot
- minden nevelési év végén az óvodát befejező 6-7 évesek körében elemezzük, értékeljük a fejlődés jellemzőit
- 5 évente a programot részletesen elemezzük, és döntünk az esetleges módosításokról.

20. Legitimációs záradék

A Mesevirág Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programját

1. Véleményezte

Szülői Szervezet

Dátum

2. Elfogadta:

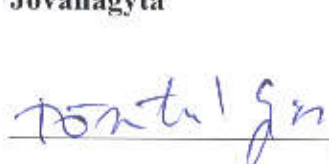

Fenntartó nevében

Dátum

Óvoda nevelőtestülete nevében

Dátum

3. Jóváhagyta

főigazgató

Dátum

Pedagógiai programunk a főigazgató irodájában, az óvoda honlapján: www.monostorapatiovi.hu és a csoportszobákban megtekinthető.